لە ڕۆژی ئاشتی نێودەوڵەتیدا، خوێندنەوەیەک بۆ قەیرانەکانی دەوڵەتی-نەتەوەیی و شەڕ ... هیوا خۆشناو

ئەمڕۆ ٢١ی سێپتامبەر ڕۆژی ئاشتی نێودەوڵەتییە. ئەو ڕۆژە لە لایەن نەتەوە یەکگرتووەکان وەک ڕۆژی ئاشتی ڕێکخراوە، ئەمڕۆ بێچارەیی و قەیرانەکانی دەوڵەت لە هەر سەردەمێکدا زیاتر بەدەردەخا. دوای ئەوەی نەتەوە یەکگرتووەکان لە ساڵی ١٩٤٥ لە دایکبوو و ٥١ دەوڵەتی-نەتەوەیی دەستیان لە دامەزراندنیدا گێڕا، جیهانێکی نوێ کە بە بەهەشتی دەوڵەتی-نەتەوەیی دەناسرا هاتە ئاراوە. لەو بەهەشتەدا کەمینەکان، نەتەوە و ئاینە جیاوازەکان لە گۆڕنران و دەیان جار جینۆساید کران. لە هەندێک شوێنی جیهانیشدا وەک ئەمریکا، ئەوروپا و ئوستورالیا، دەوڵەتی-نەتەوەیی بانگەشەی باوکێکی باش، دادوەر و مژدەبەخش خۆی نمایش کرد. یەکێتی ئەوروپا تەقینەوەی پیشەسازی، ئابووری و زانستی بەخۆیەوە بینی. ئیتر لەوکاتەوە تا ئێستا هەر ڕەخنەیەک لەو باوکە مژدەبەخشە بە گوناح و شێتی دەزاندرا. هەژموونگەرایی خۆرئاوا توانی لە ژێر سەکوچکەی نەتەوە یەکگرتووەکان "ڕێکخستنەکەی"، ناتۆ "هێزە سەربازییە تەقەنەرەکەی" و ئای ئێم ئێف -"سندوقی دراوی نێودەوڵەتی" هەمو جیهان بخاتە ژێر سێبەری خۆی.

٢٠٠٨ بەدەرکەوتنی پیساییەکانی دەوڵەتی-نەتەوەیی؛

ساڵی ٢٠٠٨ لەگەڵ قەیرانی بانکەکانی نێودەوڵەتی لە ئەمریکا کە دوایی جیهانی گرتەوە، نیشانەکانی نەخۆشی دەوڵەتی-نەتەوەیی ئاشکراتر لە پێشو بەدەرکەوتن. ئیتر ئەوکاتە کەم نەبوون ئەو زانایانەی دەیانگووت "سەرمایەداری و پارە، ئابووری نیە". ئەوکاتە ئاشکراتر دەرکەوت کە سەرمایەداری "باوکی دەوڵەتی-نەتەوەیی" ناتوانە ئابووری ببوژێنێتەوە، بەڵکو سیستەمێکی لەناوبردنی ئابوورییە و بەیەک ڕۆژدا ملیۆنان کرێکار، کارمەند، کرێکاری نەخۆش و لاوازی، بێکار و نان کرد. سەرمایەداری کە ئابووری سروشتی مرۆڤی تێکداو بەهۆی شەڕ و گەورەکردنی شار، دێهاتیەکانی بردنە شار و لە شاردا کردیە قەحپەی شارستانی و کۆیلەی سمارت فۆن، خۆی لە قەیرانێکی گەورەتردا بینیەوە بۆیە پێویستی بە شەڕ و وێرانیەکی دیکەی جیهان بو بۆ ئەوەی خۆی بشارێتەوە.

بەهاری عەرەبی؛
ساڵی ٢٠١٠ لەگەڵ هاتنی بەهاری عەرەبی، نیشانەیەکی دیکەی نەخۆشییەکانی دەوڵەتی-نەتەوەیی بەدەرکەوت. ملیۆنان هاوڵاتی بۆ نان و ئاو هاتنە سەر جادەو دەوڵەتی شمولی و دیکتاتۆرییان ڕوخاند و لە جیاتی ئەوە دەوڵەتێکی دیکەیان دروستکرد کە سەرەتا ئیخوانەکانی هێنا سەر دەستەڵات و دوای ئەوە، واتە ئەوەی لە میسر بۆ نمونە "عبد الفتاح سعید حسین خلیل السیسی" بەڕێوەی دەبات و دەبینین کە هیچی نەگۆڕیوە.

شەڕکردن لەسەر زبڵدانی دەوڵەتی-نەتەوەیی لە عێراق، یەمەن، سوریا، لیبیا و سۆماڵ؛
ئەگەرچی بەهاری عەرەبی، بەهاری ئازایەتی و مەردایەتی بو دژ بە دکتاتۆرەکان، بەڵام لە بواری فکرییەوە، خوێڕیترین بەهاری ئەو سەدەیە دەرچو. بەهار، جگە لەوەی لە هەندێک ووڵاتدا حوسنی موبارەکێکی ڕوخاند و یەکێکی دیکەی هێنا شوێنی، هاوکات لە هەمو کات زیاتر طائیفیەت و مەزهەبیەتی زیندوکردەوە کە لە سەردەمی دەندەیی بیابانی خەلیفەکانی ڕاشیدینیشدا نمونەی نەبوە.

چەقی قەیران لە کوێ دایە؟

نەتەوە یەکگرتوەکان کە پیرۆزترین ڕێخراوی دەوڵەتی-نەتەوەییە و بانگەشەی چارەسەرکردنی قەیرانەکانی جیهان و کێشەکانی نێوان دەوڵەتانی دەکرد، ئەوڕۆ ناتوانێ لە دێیەکی ئیدلیب ئاشتی و ئارامی بێنێتە ئاراوە. نە ئەمریکا ئەو هێزەی جارانی ماوە بە ئارەزووی خۆی جیهان وێران بکات و چاکی کاتەوە، نە ڕوسیا و ئەوروپا. قەیرانەکانی بریکسیت دەبینین کە چۆن باس لە بێکاریگەرکردنی پارلمان و دیموکراسیەتی بریتانیا دەکرێ. گەمژەییەکی گەورەیە ئەگەر بڵێین ئەو قەیرانە، بەتەنیا قەیرانی دەوڵەتی-نەتەوەیی دکتاتۆر، گەندەڵ و پاشکەوتوە.

نەخێر قەرانەکە سەرەتا قەیرانی دەوڵەتی-نەتەوەیی پێشکەوتوە وەک ئەمریکا، ئەوروپا و...هتد، ئینجا قسەیەک بۆ دەوڵەتی-نەتەوەیی خۆرهەڵاتی ناوین نامێنێتەوە. هیچ جیاوازیەک لە نێوان دەوڵەتە-نەتەوەییەکانی پێشکەوتو و پاشکەوتو نیە. ئەسەد و سیسی بە قامچی خەڵکەکەیان ناچاری سەرشۆڕی دەکەن، لە ئەوروپا و ئەمریکاش بە ئابووری، بەرزکردنەوەی تەمەنی کارکردن تا دەگاتە ٧٠ ساڵ، کەمکردنەوەی موچەی خانەنشینی و مافەکانی دیکە، هێنانی ملیۆنان پەنابەر و خستنەکاریان لە فابریکە/کارگەکان لە هەڵومەرجێکی

ناچێگیری کۆمەڵایەتی/کولتوری و ئابووری، خەڵک کۆیلە دەکەن. بەرزبوونەوە و گەورەبوونی پارتە نەژادپەرستەکان و هاتنیان بۆسەر دەستەڵات، بەڵگەی پێویستن کە دەوڵەت لە بنچینەوە نەخۆشە بە پێشکەوتو و پاشکەوتوویەوە.

هەر ئەوەیە بۆتە هۆی نە نەتەوە یەکگرتوەکان کە بەتەنیا نوێنەری دەوڵەتی- نەتەوەیی دەکات، نە وڵاتانی زلهێز ناتوانن گۆڕانکاری و ئاشتی بێننە ئاراوە، چونکە خۆیان سەرچاوەی کێشەن. کێشەکانی دەوڵەتی- نەتەوەیی بەتەنیا شەڕیش نیە، بەڵکو پیسکردنی ژینگە و بڵاوبونەوەی پلاستیکە بە هەموو جیهان. ئەوانە کێشەگەلێکن کە ڕزگاربوون لێیان ئاسان نیە، ئەگەر مر□ڨایەتی دەستبەرداری کۆیلایەتی نەبێ بۆ دەوڵەت.

ئەنجام؛

تەواوی کای□کانی دەوڵەتی- نەتەوەیی و میکانیزمەکانی ئەوڕۆ لەکارکەوتوون. باسمان لە نەتەوە یەکگرتوەکان کرد، باسمان لە ناتۆ کرد کە بۆتە دڕندەترین ڕێخراوی جیهان و باوکی شەڕ. باسمان لە قەیرانی دەوڵەتی- نەتەوەیی کرد لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست. لە هەمووی گرینگتر باسمان لەو ئەقڵیەتە خو□□ی□ کرد کە پێیوابو دوای ڕوخانی دەوڵەتێک و ئاواکردنی دەوڵەتێکی دیکە، دنیا دەبێتە شامی شەریف، کە لە ئەنجامی ئەو بیرکردنەوەیەدا، دەیان ڕێکخراوی داعشی لێ کەوتەوە. ئێستا لە هەموویان خراپتر ئەوانەی درێژە بە ئەقڵیەتی دەوڵەتی- نەتەوەیی دەدەن، ڕۆژهەڵاتی ناو□ستیان کردۆتە کارگەی “درۆنەکان” فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان و نەوەک بەتەنیا دەوڵەت، بەڵکو زۆربەی زۆری ڕێکخراوەکانیش خەریکی بەرهەمهێنانی ئەو چەکە وێرانکەرەن.

لە کوردستانەکەی ئێمە و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، ڕەوشەکە زۆر لەوە خراپترە. هێشتان دەنگی تەپوتۆزی رێفراندۆم و دەوڵەتە مورتەزەقەکەی کوردایەتی ل□ بەر گوێماندا دەلەرێتەوە. ڕۆژانە دەیان ئەکادێمیسیەنی ستۆک، سەدان نوسینی بێکەڵک و دەیان بەرنامەی تەلەفزیۆنی و کۆنفرانس دەبینین بۆ سپیکردنەوەی ڕووی ڕەشی دەوڵەت و ناسیۆنالیزم کە پێیان وایە ئەگەر دەرفەتیان پێ بدەن، ئەو ئەفەندیانە دەتوانن دەوڵەت و نەتەوەی باشتر بئافرێنن! ئەوە لەکاتێکدا وەک ڕۆژی ڕووناک دیارە کە دەوڵەتێکی کوردی ئەگەر ببێ، دەبێتە مورتەزەقەی هێزە ئیقلیمیەکان و دڕندە بۆ تاکی کورد، چونکە ئەوانەی دەوڵەتەکە دادەمەزرێنن، لە خۆرئاواییەکان بەئاقڵتر و دیموکراتتر نین. ئەوان لە سەرەتادا بە ئەقڵیەتی میرنشینی

تاڵانکار و ڕێگر گەورەبوون و دوایی واتە لە سەدەی بیستەم حزبی سیاسی کوردیان دامەزراند.
ئەوڕۆ لە جیهاندا کەسە ئەحمەقەکانی وەک دۆناڵد ترامپ، بینیامین ناتانیاهو و بۆریس جۆنسۆن سەرۆکی بەهێزترین دەوڵەتی-نەتەوەییی جیهانن. پارتە ڕاسیستە دژەپەنابەرەکان دێنە سەر دەستەڵات و لای ئێمەش پارلمان بۆتە قەشمەرخانەو سوکترین/ئەحمەقترین دەزگای دەوڵەتی-نەتەوەیی، کە کەسە ڕانتخۆرەکان جێی تێدا دەگرن و داوا لە ژنە خێرلەخۆنەدیوەکانی کورد دەکەن ژمارەی منداڵەکانیان بگەیەننە زیاتر لە پێنج منداڵ بۆ ئەوەی بەغدا پارەی زیاتریان بۆ بنێرێ.
ڕەنگبێ ئەجالان تاقە کوردێک بێ لەو لایەنە کەمەکەکی گەورەی پێشخستبێ لە پێناوی بەڕێکردنی قەیرانەکان کە قەیرانی شارستانی و سەرمایەدارین، بەڵام نە پکک، وە نە هەڤاڵانی هەنگاوێکی جدیان نەناوە. نەوەک بەتەنیا بۆ جێبەجێکردنی بەشێکی کەم لەو پارادێگمایە، بەڵکو بۆ تێگەیشتنیشی. لە غیابی ئەودا، تا ئێستاش سیستەمەکە حزبییە، "حزبیش کەرەستەیەکی دەوڵەتی-نەتەوەییە"، تا ئێستاش کولتووری مەکتەب سیاسی هەیە کە دەتوانێ دەستەڵاتی بڕیاردان قۆرخ بکات، توێژێک بە بنەما بگرێ و توێژێک پەراوێز بکا یان هەرهیچ نەبێ کولتووری مەکتەب سیاسییەکان کە نوخبەیە، ناتوانێ دیموکرات بێ و لە هەمووی خراپتر تا ئیستا کوولتوری سیاسی و ڕێکخراوەیی ستالینیزم بەلاوە نەنراوە لە ئاستی کەسە باڵاکان و کادیرانی ناوەڕاستدا.
بۆ بەلاوەنانی ئەو قەیرانانە، پێویستە مرۆق لە سفرەوە دەستپێبکات و لە دەروازەیەکی دیکەوە تەماشای جیهان بکات. ئەو سیستەمەی جیهان، ئەو زانست/زانکۆیەی جیهان کە لەژێرکاریگەری پارە/سەرمایەداری و لیبرالیزم دایە، لەگەڵ ئەو مێژووە نوسراوە و خوێندەوە کە مەیناسیە، وەڵامی قۆناغەکە ناداتەوە.

٨/٤ داهاتو ڕوون دەبێتەوە … هیوا خۆشناو

چاوی تەواوی جیهان لە سەر کۆبونەوەی حەوتووی داهاتووی نێوان ئەردۆغان و پوتینە کە بڕیارە هەردولا دوابڕیاری خۆیان لەسەر کەسی

سیستەمی بەرگری ئاسمانی ڕوسی ناسراو بە 400S بدەن. ئەردۆغان بەئەنقەست ئەو کەبونەوەیەی لەگەڵ پوتینە خستە دوای هەڵبژاردنی شارەوانیەکانی تورکیا کە لە ٣١/٣/٢٠١٩ دا ئەنجامدراو، پارتی دادوگەشانەوە لە ٦ گەورەترین شاری تورکیا بە گشتی و ئەنکەرەی پایتەخت و ئەستەنبووڵی پایتەختی کولتوری/ئابووری توشی دۆڕان هات. ڕەنگبێ ناوبراو کاتی دانانی ئەو ڕۆژە بۆ کەبونەوەکەی لەگەڵ پوتین لە ئەژەندای خۆی، بیری لەو دۆڕانە پشتشکێنە نەکردبێتەوە.

دوای ئەوەی ئەمڕۆ سەرۆک کۆماری تورکیا ڕەجەب تەییپ ئەردۆغان لە نوێژی هەینی هاتە دەرەوە لە لەدوانەکیدا "ئەردۆغانە ڕاستەقینەکەی" نیشاندان و دەربارەی قەیرانی ئەستەنبووڵ گوتی: "چاوەڕێی قسەی کۆتایی ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەکان دەکەین، ئەوکاتە ئەگەر شتێک نەگۆڕا، قۆناغی هەڵبژاردن بەسەرچوە و دادگاکان بەسەردەکەینەوە".

ئەو گوتەیەی ئەردۆغان جگە لە توڕەیی و نەفرەت، بێهیوایی ناوبراوی لێ دەکەوێتەوە کە ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەکان ناتوانێ لە شارێکی گەورەی وەک ئەستەنبووڵ بەگوێرەی داخوازیەکانی ئاکپارتی ژمارەی دەنگەکان بگۆڕێ، لەکاتێکدا لایەنگرانی پارتی کۆماری بەرگریەکی زەق و بەرچاو لە سندوقەکانی دەنگداندا دەکەن و لەسەر ئەو کیسانە دەخەون کە دەنگەکانیان تێدا کۆکراونەتەوە، نەوەک لایەنگرانی ئاکپارتی گۆڕانکاری تێدا بکەن.

کەواتە ئاکپارتی و ئەردۆغان بەتایبەتی وەزیری دارایی و زاوای ئەردۆغان بەرات البیراک نایانهەوێ دەست لە ئەستەنبووڵ هەڵگرن کە ناوەندێکی جیهانی ئیخوانەکانەو لەوێوە پڕۆژە ئابووری، کولتووری و سیاسیەکانی ناوچەکە لە هەولێرەوە تا دەوحە، لە دەوحەوە تا لیبیا و لە تەرابلوسیشەوە تا سۆماڵ و ئەریتیریا شۆڕدەبنەوە. کەواتە قۆناغی قەیرانی ئەستەنبووڵ بە ئاسانی چارەسەر نابێت و زۆر کات دەخایەنێ تا تەقینەوەیەکی ئاییندە.

دوو ڕوداوی گرینگ لە ئارادان کە هەردوکیان هەم لەیەکتری جیاوازن و هەم پەیوەندیان بەیەکەوە هەیە، ئەوانیش: ڕێککەوتن و ڕێکنەکەوتنی ڕوسیا و تورکیا دەربارەی کڕینی سیستەمی بەرگری ئاسمانی ڕوسی لە لایەن ئەنکەرەوە، کە خەتی سورە لەلایەن ئەمریکا و ناتۆ، بابەتی دووەم جارێکی دیکە دەرکەوتنی گرینگی کێشەی کورد بەڵام ئەمجارە نەک لە سوریا کە گرێیەکی قوڵە لەناو چاوی ئەنکەرە، بەڵکو لەناو خودی تورکیا بەهۆی ڕۆڵی دەنگدەرانی لە هەڵبژاردنی دوایدا و ستراتیژی هەڵبژاردن.

ڕۆژی ٨/٤ ئەردۆغان بەوپەڕی لاوازییەوە دەچێتە بەردەم پوتین. بێگومان ئەردۆغانێکی گۆشەگیرکراو لەلایەن ناتۆ، ئەوروپا، ئەمریکا و لە هەمووی گرینگتر ئەردۆغانێکی دۆڕاو لە هەڵبژاردنەکاندا پارویەکی چەورە بۆ پوتین. پوتین و ئێران هەرچی لە دەستیان بێ ئەیکەن بۆ ئەوەی هەرچی زووە تورکیا لە ناتۆ بێتە دەرەوە. جارێ نازانین ئایا ئەردۆغان ئەو بڕیارە مەترسیدارە دەدات یان نا؟ لە دوای جەنگی جیهانیدا دامەزرێنەری تورکیا "کەمال ئەتاتورک" هەمان یاری ئەنجامدا واتە کارتی سۆڤیەتی دژ بە خۆرئاوا بەکارهێنا تا ئەوڕۆژەی بوو بە ئەندامی ناتۆ. لێرەدا پرسیارەکە ئەوەیە ئایا ئەردۆغان بەو قەیرانە ئابوورییەی تێیکەوتوە، بەو شکستەی هەڵبژاردن و سەرنەکەوتنی پڕۆژەکانی لە سوریا و گۆشەگیربوونی، دەتوانێ هەمان ڕۆڵەی ئەتاتورک ببینێ و بە سەلامەتی لەنێوان یارییەکانی S400 و F35 دەربچێ؟
لە هەردوو سەرەوە کۆتایی بە خەونەکانی ئەردۆغانەوە هاتوە. واتە ئەگەر تورکیا بڕەی ناتۆ بەجێبهێڵێ، ئەوا قەیرانی ئابووری چڕتر دەبێتەوە، کێشەی کوردی لە بەرانبەردا زەقتر دەکەنەوە و مەترسی کۆدەتایەک لەلایەن سوپاشەوە دوورنییە.
هەروەها ئەگەر تورکیا لە بڕیاری کڕینی سیستەمی بەرگری ئاسمانی ڕووسی پەشیمان بێتەوە، باجەکەی لە ئیدلیب، عەفرین، الباب و جەرابلوس دەدات و ڕووسیا کێشەی کوردی بەرانبەردا بەکاردێنێ. هەروەها ئەردۆغان ئەوە باش دەزانێ دوای ئەو هەمو لێدوانە توندانەی دژی ئەمریکا و ئەوروپا، دوای ئەو هەمو شکستانە جێگای جارانی لەلای ناتۆ و ئەمریکا نامێنێ کە پێشتر هەیبو.

بابەتی دووەم کە پەیوەندی بە ڕۆژی کورد هەیەو ئێستا پارتی گەلی کۆماری کە بە دەنگەکانی کورد لە ئەنکەرە، ئێستەنبوڵ و ئەنتاڵیا سەرکەوتوە، ڕاستەوخۆ کێشەی کوردی خستۆتە ناو ڕۆژەڤی خۆی. ئەگەرچی پارتی گەلی کۆماری پارتەکی سیستەمە و کێشەی کوردیش بەرلەوەی کێشەی حیزبێک بێ، دەبێ وەک کێشەی سیستەمی تورکیا ببیندرێ، بەڵام لەناو بنکەی ئەو پارتەدا ڕۆژ بە ڕۆژ گرینگی کوردان دەردەکەوێ. ئەو پارتە گەیشتە ئەو بڕوایەی کە جگەلەوەی بەبێ کورد هیچ قەیرانێک چارەسەر نابێ، هاوکات بەبێ پارتی دیموکراتی گەلان و جەماوەرەکەی، مەحاڵە چەپی سیکۆلار بگاتە دەستەڵات.
بە کورتی: ئەگەرچی تا ئێستاش کەمێک بەربەست لە بەردەم کراوەیی و دیموکراسیدا هەن، بەڵام تروسکاییەک هەیە بۆ کرانەو گۆڕانکاری نەوەک لە ئاستی تورکیادا بەڵکو لە تەواوی ناوچەکە. جارێ با چاوەڕێ بکەین بزانین ڕۆژی ٨/٤ چی ڕووئەدا.

پۆست – رەفراندۆم و قۆناغی نوێ .... هیوا خۆشناو

ئیتر لەگەڵ رەفراندۆمەکەی ٢٥ی سێپتامبەر، سەرجەم کەڵەکەکانی ناسیۆنالیزمی کوردی کە خۆیان لە ئەفسانە و حیکایەتەکانی کوردایەتی، موقەدەساتەکانی سەرکردەی شاخ و چەکدار، پێشمەرگە، دیوەخان و تا دەگاتە خەونی دەوڵەتی کوردی کۆتاییان پێهات و چونە ناو مۆزەخانە. ئەو مێژووە زۆری لەسەر گووترا و نووسرا، با کەمێك باسی داهاتوو، قۆناغی نوێ بکەین.
ئەگەرچی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست شوێنێک نییە، پێشهات، تیۆر و پلانەکان وەک خۆیان لەسەر کاغەز جێبەجێ ببن، بەڵام سەرجەم ئاماژەکان نیشانمان ئەدەن کە لە داهاتوودا، شتێک بەناوی دیوەخانی سەرکردە نەخوێندەوارەکانی سەردەمی شاخ، ملیشیاکانی سەر بیرەنەوتەکان و سوپای "ئەم و ئەو"، موجازەفەکردن و مەرفینکردنی کۆمەڵگەیەک لە ژێرناوی درۆ و خەونی دەوڵەتی کوردی و ....هتد لە شانۆی سیاسەتی ئەمڕۆدا جێگایان نابێتەوە.

قۆناغی پۆست-رەفراندۆم و پۆست-کوردایەتی

چۆن لووتبەرزی و نائەقڵانییەتی ناسیۆنالیزمی ئەڵمانی دوێنێ لە کەسایەتی نازییەکان و ئەدۆڵف هیتلەر دا تێکشکێندرا یان تووشی شکاندن کرا، ئەمڕۆش نەتەوەپەرستی نەژادی و خێڵەکی کوردی کە ڕەگوڕیشەکەی بۆ ئاغا، شێخ و کوێخا کوردەکان و بنەماڵە خانەدانەکان دەگەڕێتەوە و بەرژەوەندییەکانیان زۆر جار لەناو باوەشی ئەو وڵاتانەدا دەبیننەوە کە لەسەر پاشخانی ئیمپراتۆریەتیەکانی ڕۆژهەڵاتی ناویندا دانیشتوون و هەرکەس دەتوانێ یارییان پێبکات، لە کەسایەتی بارزانی و کۆمەڵێک مەکتەب سیاسی پشتئەستوور بە فەلسەفەی کوردایەتی شاخ لەگەڵ دەنرێت.

بەڵام چۆن ئەڵمانەکان وەک نەتەوەیەکی ئاقڵ، دوای کارەساتەکانی جەنگی جیهانی یەکەم و دووەم کۆتاییان پێنەهات و بەئەزموون وەرگرتن و بەلاوەنانی ناسیۆنالیزمی فاشی بوون بە یەکێک لە وڵاتە هەرە بەهێزەکانی جیهان و پێشەنگی ئارامی و یەکێتی ئەوروپای

دیموکراتی، دڵنیام ئەگەر گەلی کوردستانیش ئەزموون لە بە ئەقڵییەکانی کۆنەفامی ئیدارەی کوردی لە ماوەی ٢٦ ساڵدا وەرگرێت، ئەوا دەبێتە پێشەنگی ڕۆژھەڵاتی ناوەڕاست.

قۆناغی نوێ و تێکۆشانی گەلانی کوردستان

لەبەر ئەو ھۆکارانەی سەرەوە، بزووتنەوەی سیاسی کوردایەتی ھەروەکو سەدەی بیستەم شتێکی جیاوازتری لە “راپەرین، دانوستانی سەرشۆڕانە و شکست”پێنەبوو. لە سەدەی ٢١مینیشدا بەھۆی ڕزگارنەبوونی کورد بە گشتی و بزووتنەوەی سیاسی کورد لە باشوور لە ئەقڵیەتی کوردایەتی و سەرکردەی خاوەن پاشخانی چینی خانەدانەکانی کورد کە نەوەکو بەتەنیا نائەقڵانیەت، بەڵکو بەرژەوەندی بنەماڵە – خێڵی خۆی لە ژێردەمامکی نەتەوەیی حەشارداوە، وەک کۆتایی ئەزموونەکانی کۆماری کوردستان لە مەھاباد، نسکۆی ١٩٧٥، ئەنفال و ھەڵەبجە تا دەگاتە شکستەکەی ١٦ی ئۆکتۆبەر، جارێکی دیکە بێھیوایی باڵی بەسەر ئاسمانی کوردستاندا کێشاوە. دەبێ ئەوە بزانین کە جیھانی ئەمڕۆ جیاوازە لەگەڵ سەرەتاکانی سەدەی بیستەم و شەڕی سارد. گەلانی کوردستانیش پێگە و ھێزی خۆیان بە گشتی لەدەست نەداوە. لە ڕۆژئاوای کوردستاندا کورد بە ھاوپەیمانی لەگەڵ بەشێکی عەرەب و پێکھاتەکانی دیکەی ناوچەکە لەوپەڕی بەھێزیدایە.

وڵاتانی قەوارەپارێزی وەک تورکیا و ئێران لە پێگەی خۆپاراستن دان و دەوڵەتی پشت ئەستوور بە ناسیۆنالیزم لە ڕۆژھەڵاتی ناوەڕاستدا، ھەڕەشەی لەناوچوونی لەسەرە. حکوومەتی عەبادی حکوومەتی شیعە و مەزھەبی نیە، بەڵکو حکوومەتی تەکنۆکراتەکانی عێراقە. وڵاتانی خۆرئاوا لە داھاتودا بە لاوازکردنی ھەژموونی ئێران و تورکیا لە عێراق سوودی لێوەردەگرن. ئەگەر ئێمە تێزێک واقعبینانە بیرکەینەوە، ھەست ئەکەین خۆرئاوا ھەمان ئەو شانسەی دوای جەنگی جیھانی دووەم بە ئەڵمانیای دیموکراتی بەخشی، بەسەرکردایەتی عەبادی بە عێراقی نوێشی بەخشیوە، ئەگەر خۆیان بەشایەنی ئەو شانسە بزانن. لە ھەمان کاتدا نابێ خۆشباوەڕ بین، تا ئێستاش لەناو کابینەکەی عەبادیدا، گەندەڵی، مەزھەبگەرایی، شۆڤێنیزمی عەرەبی، درێژە بە ھەبوونی خۆی دەدات. ئەو حکوومەتە کۆمەڵێک خاڵی لاوازی دیکەی ھەیە، کە لە داھاتوودا خۆرئاوا نیگەران دەکات ئەویش بەردەوامیدانە بە ئەقڵی سەنترالیزم کە لەگەڵ تەکنیکەکانی بەڕێوەبەرایەتی سەردەمی گلۆبالیزم و نەوەی نوێ و ئابووری ھاوچەرخ ناگونجێت.

بەکورتی: خۆرئاوا کار بە بەرژەوەندیەکانی خۆی دەکات کە خۆی لە کۆمپانیا فرەڕەگەزییەکان و داهاتووی بازاڕی ئەوان دەبینێتەوە. دەوڵەتانی نەتەوەیی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دکتاتۆرن و لەژێر هەڕەشەی لەناوچوون دان، کورد بە نەخۆشیەکانی ئەقڵیەتی ناسیۆنالیزمی خێڵ – خانەدان دەناڵێنێ و عێراقیش وڵاتێکی نادیموکراتە لە سەنترالیزم و مەزهەبگەرایی ڕزگاری نەبووە.

گەلی کوردستان ئەگەر لە ناسیۆنالیزمی کوردایەتی ڕزگاری بێ، دەتوانێ درک بەو ڕاستیە بکات کە ئێستا سەردەمی دامەزراندنی دەوڵەتی قەومی نیە، بەڵکو سەردەمی شەڕی ناسنامەکانە. کلتوورەکان، هەرێمەکان، زمان و زاراوەکان، ئایینەکان و… هتد، لەناو شەڕێکی سەختدان بۆ بەدەستهێنانی مافی ناسنامە، کلتوور، بەشداریکردنی ڕاستەوخۆ لە سیاسەت/بڕیار وەرگرتن و مافە ئابووریەکانیان. بە ئەمەش سەرکردایەتی کلاسیکی سەردەمی شاخ و کادیرانیان وەڵامی ئەو قۆناغە نادەنەوە و بزاقی سیاسی نوێ یان تەوژمی دیموکراسی و گۆڕانکاری کە توانستی شەڕی شارستانی/دیموکراسی و ناسنامەکانی هەیە، جێگای ئەوان دەگرێتەوە. لە جیاتی دیوەخان و مەکتەب سیاسیەکان، پەرلەمان ڕۆڵی یەکلاییکردنەوەی کێشەکان دەبینێت. لە جیاتی ئایدۆلۆژیای نەتەوەیی، مارکسیزم و مەزهەبگەرایی، ئەقڵیەتێک [illegible]ی دەبێ کە ڕێگەر نەبێ لە بەنێودەوڵەتیکردنی سەرمایە و دیوارەکانی بازاڕی نەتەوەیی تاڵانچی ئەستورتر نەکات.

گرینگ نیە ئێستا کە سوپای بەهێز، پارەی زۆر و کێ حاکمی جیوگرافیایەکی پان و بەرینە، ئەوەی گرینگە کام چین و توێژ ئەو تایبەتمەندیانەی سەرەوەی تێدایە، ئەو دەتوانێ ببێتە پێشەنگی عێراق و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست.

من هەست ئەکەم، سەرباری نیگەرانیەکانی خۆرئاوا لە باشووری کوردستان، لە داهاتویەکی نزیکدا ڕۆڵی پێشەنگایەتیکردنی شەڕی دیموکراسی بە گەلانی کوردستان دەبەخشرێتەوە و ئەبێ خۆمان بۆ ئەو قۆناغە ئامادە بکەین.

سەکوچکەی ڕێککەوتنی نەقشبەندی-شیعە و ئیخوانەکان دژ بە کورد … هیوا خۆشناو

لە ١٥ی مانگی ئەگوستی ئەمساڵدا بە جاری یەکەم سەرفەرمانداری ئێرانی محەمەد هوسێن باکری لە سەردانەکەیدا بۆ ئەنکەرە چاوی بە سەرفەرمانداری سوپای تورکیا هولوسی ئاکار کەوت. ئەوەی تا ئێستا دەرکەوتوە ناوەڕۆکی سەردانەکە هاوکاری سەربازی نێوان هەردو وڵات لە ئاستی باڵادا لە سوریا و عێراقدا لەخۆدەگرێ!!. ماوەیەک بەر لە ئێستا تاڵەبانی و پاشان جێگری سەرۆکی پارتیش سەردانی ئێرانیان کردبو. دوای ئەو سەردانەشبو یەکێتی بە شێوەیەکی فەرمی هاتە ناو ڕێفەراندەم. ئەگەرچی هەردو وڵات دژ بە ڕێفەراندەم دەوەستنەوە، بەڵام پێ ئەچێ لە بنچینەدا وانەبێ.
کۆبونەوەی هەردو سوپاسالاردا، دوای ئەوە دێت کە لە ١ی مانگی مارتی ٢٠١٧ دا ئەردۆغان و ڕوحانی لە ژورێکی داخراودا لە میانەی کۆبونەوەی ECO لە ئیسلامئاباد دا کۆبونەوە.

ئیتر ڕۆژ بەڕۆژ شەڕ و ناکۆکیەکان و بەرەکان ئاشکرا دەبن. ئەمریکا و وڵاتانی پیشەسازی سورن لەسەر نەهێشتنی دەوڵەتی نەتەوەیی کلاسیکی و دوای ڕوخاندنی ئەو ڕژێمانە کە لە تونسەوە دەستی پێکرد و ئێستا وێستگەکە لە سوریایە، هەوڵ ئەدەن دەوڵەتی کراوەتر کە هەڕەشە نەبن لەسەر بازاڕی ئازاد و بەنێودەوڵەییکردنی سەرمایە سازبکەن. تا ئەو ساڵانەی دوایی سیستەمەکە بەو شێوەیە بو کە ئەمریکا پشتگیری لە تورکیایەکی بەهێز دەکرد بە ئەوەی باڵانسێک دژ بە سۆڤیەت و کۆمۆنیزم ڕاگرێ. دوای نەمانی کۆمۆنیزم، پشتگیری هاتنەسەرکاری ئاک پارتی و گولەنیەکانیان کرد، کە پاشخانە ئێدۆلۆژیەکەیان بریتیە لە سونەی نەقشبەندی. ئامانج لەوەدا ئەوەبو تورکیا وەک مۆدێلێکی ئیسلامی-لیبرال دژ بە ئەلقاعیدە پەرەپێبدەن، کە لە کۆتایدا تورکیا ئەو چاوەڕوانیەی خۆرئاوای نەهێنایە دی و بەپێچەوانە هەڵسوکەوتی کرد.

لەو ماوەیەدا ئەمریکا و ئەوروپا جگە لە دەستگیرکردنی ئۆجالان و بە تیرۆریست ناساندنی پکک، چاویان لەسەرجەم کردارەکانی ئەنکەرە دژ بە کوردان پۆشی. خۆرئاوا دژ بە کاریگەریەکانی ئۆجالان و پکک، گرینگیەکی لەڕادەبەدەری بە باشوور دا. باشووری کوردستان لە جیاتی

وەڵامدانەوەی داخوازییەکانی سیستەمی وێڵسۆنی ئەمریکا بە ڕەخساندنی ھەڵومەرجی بازاڕی ئازاد، مافی مرۆڤ و مۆدێلێکی دیموکراسی، خۆی خستە باوەشی ئێران و تورکیا لەلایەک و لەلایەکەی دیکە سیستەمێکی ئەوپەڕی تاڵانکاری ئابووری، نادیموکراسی و گەندەڵی بەڕێوەبرد. ھەولێر نەیتوانی مۆدێلێک پێشبخات دژ بە ئیسلامی سیاسی توندڕەو و دەوڵەتی ئەتنیکی دەستپێتیک کە ئاستەنگە لە بەرانبەر بازاڕی ئازد و کۆمپانیا فرەڕەگەزییەکان. ئەوە لە تێکشانیان دژ بە داعش و قەیرانی ئابووری زیاتر بەدەرکەوت. ئەمریکا ھەستی بەوەکرد کە پاشخانی شێخایەتی نەقشبەندەتی بارزانی و تاڵەبانی ڕێگاخۆشکەرە بۆ ئەوەی لە باوەشی ئێران و تورکیا نەنە دەرەوە. بۆیە لەوڕۆژانەدا پنتاگۆن کۆتایی بە یارمەتیە سەربازییەکانی بە پێشمەرگە ھێنا.

لەگەڵ سەرھەڵدانی بەھاری عەرەبیدا کە دواوەستگەکەی سوریا بو، وڵاتانی ناوچەکە بەتەنیا بیریان لە بەرژەوەندی نەتەوەیی خۆیان کردەوە و گەورە دەستەکانی خۆرئاوا لە ناوچەکە ھیچ ھاوکاری و پەیوەندیەک نەما لەگەڵ سەلەفی و ئیخوانەکاندا نەیکەن بە گەیشتن بە ئامانجەکانیان. ئیتر ئەوان لەلایەک دیوارەکانی دەوڵەتی نەتەوەییان بە عەبای ڕەشی ئیخوانەکان قایم دەکرد، لەلایەکی دیکە بە ئەنجامدانی ئەویەکە دژی سیاسەتی وێڵسۆنی ئەمریکا واشینگتۆنیان بێچارە ھێشتەوە، ئەوەش وایکردن ئۆباما پەنا بە ڕێککەوتن لەگەڵ ئێران ببا.

لەو سەروبەندانەدا ھێزەکانی یەپەگە بوونە تاقە ھیوایەک بۆ خۆرئاوا کە پاشخانە ئەدۆلۆژیەکەیان ئۆجالانیزمە. ئەگەرچی بۆچونەکانی ئۆجالان لەگەڵ شارستانییەتی ڕۆژئاوادا ناکۆکیش بێ، لە بنچینەدا تاقە ڕێگایەکە بۆ گۆڕینی دەوڵەتی نەتەوەیی کلاسیک و دەستپێتی ڕۆژھەڵات. ئۆجالانیش خاڵی لاوازی سیستەمی خۆرئاوا دەزانێ کە ناتوانێ خۆی لە بەرانبەر شاڵاوی بزووتنەوە کۆمەڵایەتیە پێشکەوتوەکان بگرێ و ناچارە لە کۆتاییدا سیاسەتێکی پراگماتیستی پەیڕەو بکات و خۆی لەگەڵیاندا بگونجێنێ. ئۆجالان لەو یەک دوو ساڵانەی دواییدا کە باوەڕی بە چارەسەری ئاشتیانە لەگەڵ تورکیا نەما، لە زینداندا ھەوڵی سازشێکی کاتیدا تاکو ئەنکەرە دەرگای ئیمرالی لەسەر بکاتەوە و لە ڕێگای نامەکانیەوە “پ ک ک”ەیەکی پاشخان لە تێکەڵەیەکی نەتەوەیی و لەژێرکاریگەری ڕێکخراوی لینینیستی کە پڕببو لە کێشەی ناوخۆیی، قەیران و سەرلێشێواوی سیاسی، بگۆڕێ بۆ بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی بەرفراوان کە سنورەکانی ئەتنیک و نەتەوەی کلاسیکی دەرباز دەکات.

ئێستا بۆ هەریەکە لە ئێران و تورکیا کە دو وڵاتی زلهێزی ناوچەکەو ستاتۆپارێزن، جگە لە سازان دژ بەو هەڕەشەییەی کورد کە بۆتە سیستەم لە ڕۆژئاواو خەریکە پەل بە بەشەکانی دیکە داوە، هیچ چارەیەکیان نەماوە. بەرەیەکی ئاشکرای شیعەکان-ئیخوانیەکان و نەقشبەندیەکان بەڕێوەیە دژ بە کورد لە ڕۆژئاوا.

پێشتر دوای ڕوخانی سۆڤیەت و شەڕی کوەیت چۆن بارزانی و تاڵەبانی بۆ مانەوەی هەوەسی شێخایەتی خۆیان ئامادەبوون هەرێمێکی فەدرالی چەواشە دژ بە بەشەکانی کوردستان و لە خزمەتی ئێران و تورکیا دا بەکاربێنن، ئەوەکەش بەهۆی پاشخانە نەقشبەندییەکەیان کە ئایدیۆلۆژیای چینی سەرووی نۆکەری کوردانە، بە ئاگایانەوە بێ یان بێ ئاگایانە کەوتونەتە ناو داوی ئێران وتورکیا.

خۆشبەختانە ئەو ڕێککەوتنە سەربازییەی ١٥ی ئۆگوستی نێوان تەهران و ئەنکەرە لە ماوەیەکی درێژدا دژ بە بەرژەوەندیەکانی ڕوسیا ئەشکێتەوە. ڕێککەوتنی گازی نێوان هەردو ووڵات، کە بۆ ١٥٠ ساڵ ئیمزاکراوە، فرۆشتنی گازی ڕوسیا بە تورکیا ڕادەگرێت و هەربۆیەشە پێموایە ڕوسیا لە ماوەیەکی کورتدا دژ بەو ڕێککەوتنە سەربازی و ئابوورییەی سێکوچکەی شیعە-ئیخوان-نەقشبەندیەکان دەبێتەوە کە بەسەرۆکایەتی ئێران، تورکیا و قەطەر و کوردە نەقشبەندیەکانیش تێیوە گڵاون ئەنجام دەدرێ.

پێویستە نیشتیمانپەروەرانی کورد لەناو هەردو پارتدا، ئەو یەکە بەجدی وەرگرن و ئەو پیلان و گەمەیەی کە تێیکەوتوون پوچەڵکەنەوە. دەوڵەت و ڕێفراندۆمی چەواشە، جگە لەوەی بەشێکە لەو پیلانەی نەقشبەندیەکان، هاوکات دژ بە سیستەمی سیاسەتی نێودەوڵەتیە. ئەبێ کوردی دەمارڕەپ، واقعیانە سیاسەت بکات و لەوە بگەن کە ئەمریکا و خۆرئاوا ئێستا لایەنگری پارچەکردنی عێراق نین، بەڵکو عێراق وەک مۆدێلێکی شیعەی پێشکەوتو و نیمچە کراوە لە داهاتودا دژ بە ئێران بەکاردەنێنن. بەڵام لە سوریادا ئەگەر لە شێوەی دەوڵەتیش نەبێ، ئەوا شتێکی لەوبابەتە چاوەڕوانکراوە و وڵاتانی پیشەسازی پشتگیری لێ دەکەن.

ستراتیژی نوێی ڕوسیا، ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و کوردستان .. هیوا خۆشناو

دوای ئاشکرابوونی کۆدەکانی ستراتیژی ئەمریکا بۆ سەرۆکایەتی ئیدارەی دۆناڵد ترامپ، ڕوسیا بە هاوبەشی لەگەڵ چین و ئێران نەخشەیەکی ستراتیژی نوێ لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، قەفقاسیا و کوردستان "پەیمانی گواستنەوەی نەوت" جێبەجێ دەکات.
ترامپ لە ئیدارەکانی دیکەی بەر لە خۆی زیاتر کار بۆ مانەوەی سیستەمی تاکجەمسەری جیهان دەکات، لە بەرانبەردا ڕوسیا بە هاوکاری ئێران و چین هەرچی لە توانایاندایە دەیخەنە گەڕ بۆ یەکگرتن و بەهێزکردنی یەکێتی "ئەڤراسیا".

چین لە ڕێگای پڕۆژەی "یەک کەمەر یەک ڕێگا" کە یەک ترلیۆن دۆلاری تێدەچێ، مۆسکۆ لە ڕێگای پڕۆژەی ئابوری ئەڤراسیا لەگەڵ وڵاتانی سۆڤیەتی جاران و ئێرانیش لە ڕێگای سەربازی و کردارییەوە کار بۆ یەکێتی ئەڤراسیا دەکەن کە پڕۆژەیەکە بۆ ژیاندنەوەی سیستەمی جیهانی دوجەمسەری.

ڕۆژهەڵاتی دوور و ئەفریقا

سەردانەکەی ئەو دواییەی دۆناڵد ترامپ بۆ سعودیە، نیشانی ئەدات ئەمریکا جارێکی دیکە پەیوەستی بە ماکینەی وەهابیەکانە بۆ کۆنتڕۆڵکردنی کەندا و تا دەگاتە ئەفریقا. ترامپ گوشارەکانی بۆ سەر قەطەر چڕتر ئەکاتەوە تاکو کۆتایی بە ماکینەی پڕۆدوکسیۆنی ڤەرۆسی ئیسلامی ڕادیکاڵ بێنێ لەناوچەکە.
لە بەرانبەر ئەو هەوڵەی ئەمریکا، ڕوسیا بە سەرۆکایەتی پوتین کار لەسەر خاڵە لاوازەکانی هێزەکانی ناوچەکە دەکات و بەر لە هەمویان پەنای بۆ میسڕ برد.
دوای کۆدەتایەکەی سیسی بەسەر ئیخوان موسلیمیندا کە لە لایەن وەهابیەکانی کەنداو و تورکیا قورمیش ئەکرا، حکومەتی میسڕ بە ناچاری پەیمانی کڕینی چەکی قورسی لەگەڵ مۆسکۆ ئیمزاکرد. هاوکات بۆ ئەوەی قاهیرە ناچاری ملشۆڕکردن بۆ سعودیە نەبێ، سیسی بڕیاری سازکردنی دەیان وێستگەی بەرهەمهێنانی نوکلێری دا و کڕینی نەوتی سعودیەی کەمکردەوە.

قەفقاسیا و ئاسیای ناوەڕاست

هەرسێ وڵات لەوە گەیشتوون ئەمریکا هەر کاتێک بیهەوێ لە ڕێگای نائارامی ئەفغانستان و پاکستان دەتوانێ تەواوی ناوچەکە توشی شێواندن بکات و ئەوەش کاریگەری لەسەریان سازدەکات و پڕۆژە ئابوریەکانیان پەک دەخات. حکومەتی پەکین لەو ساڵەدا هەرچی لەدەستی هات بە ئەوەی لە نێوان کابول و ئیسلامئاباددا کارێکی نەخوازراو ڕونەدات ئەنجامی دا. کۆمپانیا چینیەکان لە پاکستان کاراتر دەبن و لەو ماوەیەدا شەڕی پاسەوانانی سنورەکانی هەردو وڵات ڕاگیراوە.

شەڕی قەرەباغ کە ساڵی پار لە نێوان ئەزەربەجان و ئەرمەنیا ڕویدا، بەهارکاری ڕوسیا و چین کەتایی پێهات. ئێستا ڕوسیا لە هەرێمەکە ڕاستەوخۆ هاوپەیمانیەکی پتەوەی سەربازی-ئابوری لەگەڵ هەریەکە لە (ئێران، چین، سوریا، کازاکستان، تاجیکستان و کرغزستان) ئەنجام ئەدات. پەیمانی فرۆشتنی چەک لەگەڵ هەریەکە لە (هیند، میسڕ و پاکستان) ئەنجامداوە.
پڕۆژەی ئەۋراسیا بە سەرکردایەتی (ڕوسیا، چین و ئێران) کە شیمانە ئەکرێ ١٠ ساڵی دیکە تەواو بکرێ، بەهۆی شوێنە ستراتیژیەکەی “یەکەتی نێوان ئاسیا و ئەوروپا” کە پەیوەندی زەوی و زەریای بە هەرچوار دەوری جیهانەوەیە، گەورەترین هەڕەشەیە بە سەر ستراتیژی ئەمریکا و سیستەمی جیهانی تاکجەمسەری.
ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و کوردستان لە نێوان بەرداشی ستراتیژی ئەمریکا و ڕوسیادا
شەڕی بەوەکالەت لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا لە قۆناغی سێیەم دایە.

قۆناغی یەکەم: ڕوخاندنی ڕژێمە دیکتاتۆرەکانی تونس و مسڕ بوون. لە هەردو وڵاتدا خەڵک ئاگاداری یاریەکانی پشت پەردە نەبو و نەیاندزانی وڵاتانی ناوچەکە چۆن ڕاپەڕینی خوێندکاران ئەگوازنەوە بۆ شەڕی وەهابیەکان و حکومەتە دکتاتۆرەکان. بۆیە لە مسڕ و تونس بەهۆی بەشداری ژمارەیەکی زۆر لە خەڵک، هەردو ڕژێم ڕوخان.
قۆناغی دووەم: لە لیبیا و بەتایبەتی سوریادا خەڵک کەمتر بەشداریان لە ئینتیفازەکاندا کرد. لیبیا بەهۆی بێخاوەنی ڕوخا، بەڵام پیلاندەڕێژەرەکان سەرنەکەوتن و ئێستاش لیبیا دابەشبوە بەسەر دەیان گروپی تەرۆریستی کۆنتڕۆڵنەکراو. شۆڕشی ئیخوانەکان لە میسڕ شۆڕش و پاشان کۆدەتای بەسەردا کرا. تونس لە مەترسی دایە. شەڕی سوریا و یەمەن هەرگیز سەرکەوتو نەبو، بەڵکو بو بە بەڵا بەسەر پیلاندەڕێژەران و تەواوی ناوچەکەو جیهان.

قۆناغی سێیەم: ئیتر لەو قۆناغەدا تەواوی جیهان گەیشتۆتە ئەو بڕوایە کە دەبێ کۆتایی بەو قەیرانەدا بێنن بەڵام هەرکەسێک دەیهەوێ بەشی شێری بەرکەوێت لە داهاتوی ناوچەکەدا. ئێستا شەڕەکە شەڕی لەناوبردنی تێرۆر نیە، بەڵکو شەڕی دابەشکردنی ناوچەکەیە لە پاش تێرۆر و قەیرانەکاندا.
جیاوازی قۆناغی سێیەم لەگەڵ یەکەم و دووەمدا ئەوەیە کە چیتر کەسانێک شەڕ بەوەکالەت ناکەن، بەڵکو زلهێزەکان بە سوپای خۆیانەوە دێنە مەیدانەکەو لە جوگرافیایەکی بچوکدا ڕوبەڕوی یەکتری دەبنەوە. ئێستا بەتەنیا لە بەشێکی بچوکی خاکی سوریادا، سوپای، ڕوسیا، ئەمریکا، ئێران و تورکیا ئامادەن. چوار وڵاتی زلهێز و چوار سوپای بەهێزی جیهان لە بەرانبەر یەکتریدا دانیشتون. ئەگەری زۆرە هێزەکان ماوەیەک شەڕی یەکتری بکەن، بە بڕوای من ئیدارەی نوێی ئەمریکا و تەنانەت ڕوسیاش ئامادە نین ئابوری خۆیان بخەنە مەترسی و شەڕێکی دوور و درێژ بەرپا بکەن. لە خراپترین حاڵەتدا، هێزەکان پەلاماری یەکتری دەدەن و دوایی لەسەر مێز کۆدەبنەوە. واتە هێزەکان سنور بۆ یەکتری دادەنێن و هێرشی بچوک دەکەنە سەر یەکتری، نمونە: “خستنە خوارەوەی فڕۆکەی ڕوسیا لەلایەن تورکیا و بە هەمان شێوە هێرشی فڕۆکە ڕوسیەکان بۆ سەر سوپای تورکیا لە ناوچەی الباب کە لە کۆتاییدا هەردووکیان ڕایانگەیاند هێرشەکان بە ئەنقەست ئەنجام نەدراون”.

شەڕی ئەوجارەی قۆناغی سێیەم، بۆ ئەوە نیە کە حکومەتی فلان و ….. دەڕوخێنن، بەڵکو بۆ ئەوەیە کێ لە ناوچەکەدا دەمێنێتەوە و کێ دەردەکرێ. لەو بوارەیەوە پێئەچێ کارتی ئێران لە ئەوانی دیکە بەهێزتر بێ. ئێران چۆن توانی دوای ڕوخانی سەددام، ئەمریکیەکان ناچار بکات لە عێراق بچنە دەرەوە، لە داهاتودا بەهاوپەیمانێتی لەگەڵ چەند هێزێکی دیکە “تەنانەت هێزە سونیەکانیش” و حیزب اللە، دەتوانێ سوپای ئەمریکا لە سوریا تەنگەتاو بکات. ئەو ئەگەرە لە بەرانبەر سوپای ڕوسیاشدا لە ئارادایە وەک ئەوەی لە ئەڤغانستاندا هێزە جیهادیەکان دژ بە سوپای سۆڤیەت ئەنجامیاندا. ئێران و تورکیا دو هێزی گەورەی ناوچەکەن. ئێستا ئەمریکا و ڕوسیا هەست بەوە دەکەن و هەوڵ ئەدەن بە شێوەیەکی دیکە لە ناوچەکەدا بمێننەوە نەوەک بە شێوەی ئەڤغانستان و عێراقی دوای سەددام.

ئێستا تورکیای ئەردۆغان باوەڕی جارانی نەماوە بەوەی کە کولتور و ناسنامەکان بتوانن سازش بکەن. ئەردۆغان بە ناسنامەی تەعەسوبی ئیسلامی سونی، خەیاڵی گەڕانەوە بۆ ٤٥٠ ساڵ بەر لە ئێستای هەیە.

تاقە لایەنێک بە بڕوای خۆرئاوا ڕێگری لە پڕۆژەی عوسمانیزمی ئەردۆغان بگرێ کوردە، هەبونی ئەمریکا لە ڕۆژئاواو پڕچەککردنی کوردانی ئەوێ بۆ ئەو مەبەستەیە. من پێموابـێ ئەمریکا و ئەوروپا ئامادەن لەگەڵ تورکیا هاوپەیمانیەکەیان نوێ بکەنەوە بەڵام بە مەرجێک ئەردۆغان و تورکیا دەستبەرداری پڕۆژەی عوسمانیزمی ببن و دەستوەرنەدەنە ئەو ناوچانەی کە بۆ گواستنەوەی گاز و نەوت گرینگن، بەڵام وادیارە ئەنکەرە ئامادە نیە دەست لەو ئامانجانەی هەڵگرێ.
ئیدارەی پوتین تا ئێستاش هەوڵ ئەدات کورد و حکومەتی سوریا سازش بکەن، بەڵام دو خاڵ بەلای بەعسیە ناسیۆنالیستیەکانی سوریا زۆر هەستیارن؛ یەکەمیان نابێ هێزێکی بیانی دەستوری بنچینەیی سوریا دیاری بکات. دووەم نابێ بەهیچ شێوەیەک لە دەستوری سوریادا پێگەی کورد وەک فێدرالی یان کۆنفێدرالی دیاری بکرێ. ئێستا ڕوسیا بە ئەمریکیەکان دەڵێ: "ئەگەر ئێوە هێز لە ناوچەکانی تری ڕۆژئاوا ئەجولێنن، منیش هێز لە عەفرین و مەنبەج دەجولێنم و کوردی سوریا بەتەنیا هی ئێوە نین".

ڕێککەوتنی ئەو دواییەی کۆمپانیای ڕۆسنەفتی ڕوسی لەگەڵ حکومەتی بارزانی بەشێکە لەو ستراتیژیەی ڕوسیا لە ناوچەکە. ڕوسیا خاڵە لاوازەکانی حکومەتی بارزانی وەک پەراوێزکردنی لەلای بەغدا، نەمانی گرینگی جارانی بۆ ئەمریکا و دەیان کێشەی ناوخۆیی دەزانێ. ڕەنگبێ ئێران و تورکیا ئاگاداری ئەو ڕێککەوتنە بن بۆ ئەوەی لە داهاتودا هەرێم بەتەنیا پابەند نەبێ بە بەرژەوەندیەکانی ئەمریکاوە. ڕەنگبێ ئەوە ڕێککەوتنی دیکەی بەدوادابـێت. بەڵام ئەوانە هەر هەمویان لە داهاتودا ڕوداوی گرینگتر لەگەڵ خۆیاندا دێنن و ئاراستەکەی بە کوێ دەگات دیارنیە.

بۆمەلەرزەی ڕێفراندوم لە کۆشکی سوڵتان نزیک دەبێتەوە؟ … هیوا

خۆشناو

کەمتر لە دوو حەوتوو کاتمان لەبەردەستدا ماوە بۆ ئەنجامدانی ڕیفراندومی (گۆڕینی دەستوری تورکیا لە پارلمانەوە بۆ سەرۆکایەتی، کە دەسەڵاتی زیاتر دەدات بە ئەردۆغان و دەیپارێزێ لە لێپێچینەوە یاساییەکان).
هەواڵ و ئاشکراکردنی ئامارە سەربەخۆکانی ئەو چوار ڕۆژەی دوایی، نیشانمان ئەدات کە لە ١٦ی ئەو مانگەدا، بەمەلەرزێیەکی توند بۆ ئاراستەی کەشکی سوڵتانەکەی ئەنکەرە بەڕێوەیە. ئەگەر لەو ماوە کورتەدا، ئۆپۆزیسیۆن، پارتە چەپ و سیکۆلارەکان لەگەڵ ئیسلامییەکانی دژ بە ئەردۆغان بەردەوام بن لەسەر هەڵمەتی (نەخێر)، ئەوا دۆڕانی بەرەی نەتەوەپەرستی و کۆنسەرڤاتیفی تورک کە خۆیان لە (ئاک پارتی و مەهەپە "پارتی نەتەوەپەرستی تورک") ئەبیننەوە مسۆگەرە.
بەرلەوەی بڕیار بدەین با سەیری ئامارەکان بکەین:
کۆمپانیای سۆناری تایبەت بە ئامارەکانی هەڵبژاردن کە بە گرینگترین و جێی باوەڕترین کۆمپانیا دەزاندرێ: نەخێر بە گۆڕینی دەستور % ٥١،٠٢ بەڵێ بە گۆڕینی دەستور %٤٨،٨
دەزگای لێکۆڵینەوەی گەزیجی: ژمارەی ئەوانەی تا ئێستا بڕیاریان نەداوە و نزیکی دەنگی نەخێرن ئەگاتە %٦،٨. لە % ٥٢.٦ی ئەوانەی دەنگ بە پڕۆژەکەی ئاک پارتی دەدەن، ئاگایان لە ناوەڕۆکی پڕۆژەکە نییە.
دەزگای لێکۆڵینەوەی ئەڤراسیا: دەنگی نەخێر ٥٥.٥٣. دەنگی بەڵێ ٤٤.٤٧
کۆمپانیاکانی نزیک لە ئاک پارتی: هۆشیاری بەرزبوونەوەی دەنگی نەخێر دەدەن لە %٤٥ ەوە بۆ %٤٧. ئەوان پێیان وایە لەناو ئاک پارتیدا خاوەنی دەنگی نەخێر زۆرن، بەڵام خۆیان ئاشکرا ناکەن!!.
ئەحمەد یلدرمی سەرۆکی گروپی HDP لە پارلمانی تورکیا، لە لێدوانێکیدا بۆ سایتی سەربەخۆی T24 دا : (تا ئێستا هیچ ئامارێکمان نەبینیوە کە نیشانی بدات ڕێژەی دەنگدەران بۆ "بەڵێ" دەگاتە %٤٠). ناوبراو پێیوایە سەرباری ڕەوشی دژوار، سانسۆری مێدیاکان و گوشار لەسەر سیاسییەکان لە زیندانەکاندا، ٨ی مارس و نەورۆز نیشانیدا کە تورکیا بە گشتی و کورد بەتایبەتی سەری خۆی بۆ سیاسەتی ئاک پارتی نەنواندوە و بەپێچەوانەوە بە بڕیارە بۆ گەیشتن بە سەرکەوتن.

نوسەری بەناوودەنگی ڕۆژنامەی یەنی چاغی تورکیا یاڤوز سەلیم

دەمیراغ لە بابەتەکیدا بۆ سەردەری (با هیچ کەسێک ڕانچەکە ئەگەرهاتو دەنگی نەخێر بە گۆڕینی سیستەم لە ڕێفراندومدا بگاتە لە ٦٠%). ناوبراو باس لەو ئامارانە دەکات کە لە مانگی ڕابردودا ڕاگەیەندرابون و بەپێی ئەوە ڕێژەی کەسانی بە بڕیار دەگەیشتە لە ٢٠%. نوسەر پێیوایە بەپێی دوا ئاماری دەزگای سۆنار، ئەو ڕێژەیە ئێستا لە بەرژەوەندی لایەنی “نەخێر”دابەزیوە بۆ لە ١٣%. نوسەر کە ئەزمونەکی زۆری هەیە لە هەڵبژاردنەکانی تورکیادا، پێیوایە ئەنجامی کۆتایی هەر هەڵبژاردنێک شارە گەورەکان دیاری دەکەن و لە ئێستاشدا لە شارەکانی وەک ئەستەنبوڵ و ئەنکارا دا، دەنگی “نەخێر” بەچەند پێوانەک لە دەنگی “بەڵێ” زیاترە. هەروەها ئەو ڕێژەیە “نەخێر” لە سێیەمین شاری گەورەی تورکیا (ئیزمیر) زۆر زیاترە. ناوبراو باسی سەردانی ڕەجەب تەیب ئەردۆغان کە لە ڕۆژانی دواییدا بۆ خیوەتەکانی خاوەنی دەنگی “نەخێر” ئەنجامیدا دەکات و ئەڵێ: (سەردانی ئەردۆغان و پاڵانەوە و پرسیاری وەک:چیتان دەوێ؟ چیتان ویستوە من بۆتانم ئەنجام نەدابێ؟ بێچارەیی و لاوازی ئەو نیشان دەدات).

ئەگەرچی لە ماوەی یەک ساڵدا ئەردۆغان و ئاک پارتی توانیان ژمارەیەکی زۆر دەزگای دەوڵەت کۆنترۆڵ بکەن و ژمارەیەکی زۆریش لە دامودەزگا و کەس و گروپە نەیارەکانیان لە کار دورخستنەوە و خستنە زیندانەکان، بەڵام تا ئێستاش جگە لە پۆلیس ژمارەیەکی زۆر لە دامودەزگا حکومی و نیمچە حکومیەکان وەک زانکۆکان، کەرتی تایبەت و کۆمپانیا بازرگانیەکان، کەرتی کشتوکاڵ و گەشتیاری لە سیاسەتی ئاک پارتی ڕازی نین و بەو شێوەیە جیاوازیەکی ئەوتۆ لە نێوان بەرەی “نەخێر” و “بەڵێ” دا نیە. لە ڕۆژانی دواییدا هەست ئەکرێ، دەنگی بەڵێ بەهۆی هەڵوێستەکانی ئەوروپا دژ بە ئاک پارتی و ئەردۆغان، هەڵوێستی ئەمریکا و ڕوسیا دژ بە تورکیا و گەشەگیرکردنی لە باکوری سوریادا، لەگەڵ پوکاندنەوەی ئابووری وڵاتەکە، لە کەمیدابێ. پێشبینی ئەکرێ، کوردان بتوانن ئەنجامی ئەو ڕێفراندومە یەکلایی بکەنەوەو ئێستاکە چاوی هەردو لایەن لەسەر کوردانە.
بەپێی بەشێکی زۆر لە ئامارەکان، لەناو پارتی نەتەوەیی تورکیادا “مەهەپە” کە هاوپەیمانی ئاک پارتین بە دەنگی “بەڵێ” ١/٣ ی ئەندامان دەنگ بە “نەخێر” دەدەن.

لە ١٦/٤/٢٠١٧ دا لە تەواوی تورکیادا ڕێفراندومی سەبارەت بە پاکێتە ١٨ خاڵیەکەی ئاک پارتی ئەنجام دەدرێ کە بریتیە لە گۆڕینی دەستوری تورکیا لە پارلمانەوە بۆ (سیستەمی تاکە کەس) one-man-

rule system و کەمکردنەوەی سیستێمی چاودێری و هاوسەنگکردن Checks and balances. ئەگەرچی پێشبینی ئەکرا، دەنگی بەڵێ بۆ گۆڕینی دەستوری تورکیا بەسەر دەنگی نەخێردا زاڵببێ، بەڵام کۆمەڵێک هۆکار کە بەرۆکی تورکیا و ئاک پارتیان گرتو□ □□ □نگبێ کاریگەری خراپی بەسەر کۆمەڵگەی کۆنس□رقاتیقی تورکیادا کردبێ، لەوانە: تێکچونی باری دەرونی سوپای تورکیا دوای کۆدەتا شکستخواردوەکەی هاوینی ساڵی ڕابردو، سنوردارکردن و کۆتایی پێهێنانی ئۆپەراسیۆنی قەڵغانی فورات لە سوریا لە لایەن ڕوسیا، ئێران و ئەمریکا. رێگانەدان بە بەشداریکردنی تورکیا لە ڕزگارکردنی ڕەققە، هەڵوێستی ئەوروپا، پارلمانی یەکێتی ئەوروپا و لە هەمووشی گرینگتر، گرژی دیبلۆماسی نێوان هۆڵەندا-ئەڵمانیا و تورکیا.

زۆر سەختە لەماوەیەکی کورتدا، پچڕانی پەیوەندی نێوان ئانکەرە و خۆرئاوا، بەتایبەتی یەکێتی ئەوروپا ئاسایی ببێتەوە. ئەگەر دەنگی بەڵێ لە ڕێفراندومی دا سەرکەوت، ئەوا پەیوەندیەکانی نێوان تورکیا و جیهانی دەرەوە لە ئاستی ئێستا خراپتر دەبن. ئەگەر دەنگی “نا” سەرکەوتنی بەدەستهێنا، ئەوکاتە قەیرانەکان قوڵتر دەبنەوە و ڕەنگبێ لە بۆشایی سیاسیدا پارلمان داوای هەڵبژاردنی پێشوەخت بکات.

http://carnegieeurope.eu/strategiceurope/68400
http://www.eurasiareview.com/07032017-turkeys-critical-constitutional-referendum-analysis/
http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/709750/Secimin_kaderini_Kurtler_belirleyecek.html

CHP’li Tekin’in iddiası: ‘Hayır’ın yüzde 63’ün altına düşmesi mümkün değil

http://t24.com.tr/haber/referandumda-hayir-oylarinin-orani-yuzde-60i-gecerse-kimse-sasirmasin,396514

لە ڕاوێژکارەکەی داوودئۆغڵووەوە فێربن! … هیوا خۆشناو

ئێتیەن ماهچوپیان نوسەر و سیاسەتمەداری بەڕەگەز ئەرمەنی ڕاوێژکاری سەرەکی داوودئەحمەد ئەغڵوی سەرەک وەزیرانی پێشوی حکومەتی تورکیا بو، کە سەرەکوزیرەکەی ئەوەی لە دەستی هات دژ بە گەلی کورد ئەنجامی داو دوایی وازی لە کورسییەکەی هێنا.

ناوبراو لە دوا نوسینی خۆیدا لە ڕۆژنامەی "ئیلکە هابەر"ی نزیک پارتی دادو گەشەپێدانی دەستەڵاتداری تورکیا ڕێککەوتنی ١٧/٣/٢٠١٧ دا، بابەتێکی زۆر سەرجڕاکێشی بەناوی PYD'nin sırrı واتە "نهێنیەکانی PYD " بڵاوکردۆتەوە. هەرچەندە ئەو نوسەرە سیاسیە بە ئەزمونە سۆزێکی بۆ کێشەی کورد نیە، بەڵام بەهۆی بابەتیبوونی نوسینەکەی لە هەندێک بواردا، بەپێویستم زانی بەشێکی وەرگێڕمە سەر زمانی کوردی یان بیخەمە بەر دەست خوێنەران. بێگومان هەندێک بابەت کە ناوبراو باسی کردونە جێگای سەرنج و تێڕامانن:

– لە سەرەتای بابەتەکەدا نوسەر سەرنج ڕادەکێشێتە سەر سەردانێکەی دوایی ئەردۆغان بۆ مۆسکۆ کە داوای داخستنی بیرۆی پارتی یەکێتی دیموکراتی PYDی کردبو و پێیوایە هەڵوێستەکەی مۆسکۆ کە گوێی لە داواکاریەکەی ئەردۆغان نەگرت، کارێکی چاوەڕوانکراوبو و لەو ماوەیەی ڕابوردودا، ئێمە بوینە شاهەدی زۆر هەوڵی وای تورکیا بەڵام هیچ کامێکیان ئەنجامیان نەبو. نوسەر ئەڵێ: "جگە لەوە بەپێچەوانەی داواکاریەکانی تورکیا، ئەمریکا هاوکاریە سەربازیەکانی وەک گەیاندنی چەکوتەقەمەنی و تیمی تایبەتی مەشقوڕاهێنان بۆ هێزەکانی سوریای دیموکراتی کە بە دەستپێشخەری پەیەدە سازکراوە زیاتر کردوە، ڕوسیاش بەردەوامە لە هاوکاریە سەربازی و سیاسیەکانی لەگەڵ ئەو پارتە و هیچ کێشەیەکی لەگەڵ ئەو پارتە نیە کە درێژکراوەی PKK یە و سیستەمی سیاسی و ئیداری خۆی لە باکوری سوریا دامەزراندوە. ئیمە ناچارین تەسلیمی ئەو واقیعە ببین کە PYD لە پەیوەندیە تاکتیکیەکانی لەگەڵ ڕژێمی ئەسەد سەرکەوتو بوە و لەگەڵ ئێرانیش شتێکیان پێ ئەدات و شتێکیان لێ ئەستێنێ. توانیمان لە سەرەتاکانی ساڵانی ٢٠٠٠ پکک و کوردانی سوریا ناچاری پاشەکشە بکەین، بەڵام لە ڕۆژی ئەمڕۆدا سەرباری ئەوەی تورکیا ئامادەیە زۆر شت بکاتە قوربانی بۆ ئەوەی هەنگاو بە دواوە بە PKK بنێ سودی نیە.

– ناوبراو لە بەشەکی دیکەی نوسینەکەیدا باس لە پەیوەندیەکانی ئێران و پکک دەکات و بانگەشە دەکات کە کوردەکانی نزیک لە بارزانی زۆر هەوڵیاندا شەڕ دژ بە ئێران ئەنجام بدەن، بەڵام پکک ئەو هەوڵەی ئەوانی مایەپوچ کردەوە. هەروەکا ماهچوپیان قسەی سەرجەم مەدیاکانی ئاک پارتی و نزیک لەئەو بەڵاودەکاتەوە و بانگەشەی پێشێلکردنی مافی مرۆڤ دەکات لە لایەن PYD و پێیوایە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی سەرجەم پێشێلکاریەکان دەبینێ، بەڵام مافی مرۆڤ لە سوریا لە پلانی یەکەمدا نیە.
لە کۆتایی بابەتەکەیدا ئەتیەن ماهچوپیان لە پێنج خاڵدا هۆکاری پشتگیری خۆرئاوا و ئەمریکا بۆ ڕۆژئاوا ڕوندەکاتەوە کە ئەمانەن:
١- بۆ ئەوەی PYD بەتەواوی نەچێتە ناو باوەشی ڕوسیا، ئەمریکا ئامادەیە پشتگیری لە بکات.

٢- جگە لەوەی PYD لە سوریا زەمینەی هێزێکی سیاسی لەباری تێدا بەدی ئەکرێ، هاوکات هێزێکی سەربازی پتەوە. هێزە سەربازیەکانی ئەو ڕێکخراوە لەلایەک لە خەڵکی ناوچەکە پێکهاتون، لە لایەکی دیکەی ئەگەر لەگەڵ سوپای ئازادی سوریا بەراوردیان بکەین ، ئەوان زۆر بەهێزترن.
PYD-٣ هەستی بەوە کردوە کە پێویستی بە سیاسەتی ئەمریکایە، بۆیە لەبەرانبەر ئەو یەکەدا، داخوازیەکانی ئەمریکا جێبەجێ دەکات.
٤- ئەگەر PKK/PYD لەگەڵ هێزە موحافزەکارەکانی دیکەی کوردی بەراورد بکەین، بەئاشکرا دەرئەکەوێ، کە هزری نەتەوەپەرستی تێدا کەمە و لە جیاتی ئەوە پێکهاتەیەکی فرە ناسنامەییە.
٥- ئەگەر PYD لەگەڵ کوردانی دیکەی سوردیا بەراورد بکەین، دەبینین لە بواری تەگەی کۆمەڵایەتیەوە لە هەر هەموویان مۆدێرنترە.
لە دەری کۆتاییدا نوسەر پێیوایە: ڕۆژئاواییەکان نایانهەوێ ڕاستەوخۆ پشتگیری هێزێک بکەن کە لە توندوتیژیدا گلاوە، بەڵام ئەوەش جگە لەوان چارەیەکی دیکەیان نیە.
چەند سەرنجێک
مرۆڤ ئەگەر سەیری شیکردنەوە و لێکدانەوەکانی ئەتیەن ماهچوپیان بکا و لەگەڵ ڕێکخراوە کوردیەکانی دژبەرانی PKK/PYD بەراوردیان بکات، سەری سوڕ ئەمێنێ. وادیارە لە سیاسەتدا، ڕکبەرایەتی کردن کارێکی ئاساییە، بەڵام ناواقیعبوون مرۆڤ توشی هەڵەی کوشندە دەکات. ماهچوپیان ئەگەرچی ناچارە لە ڕۆژنامەیەکی سەر بە AKP کۆمەڵێک شت دووبارە بکاتەوە کە لەوانەیە خۆی باوەڕی پێنەبێ، بەڵام کۆمەڵێک ڕاستینەی ئەو ڕێکخراوەی بۆ کوردە پەڕ- ئەردۆغانی/AKPکان ئاشکرا کردوە کە هیوادارم سودی لێ وەرگرن و

ببنە ڕک□ بەرێکی ڕاستەقینە.

– لەسەرەتادا ناوبراو، ب□ پێچەوانەی پارتی دیموکراتی کوردستان، حیزبی دیموکراتەکان و سەرجەم ئەو ڕێکخراوانەی کە لە ژێر چەتری ENSK کۆیان کردونەتەوە، پێیوایە پەیوەندیەکانی PYD/PKK لەگەڵ سوریا و ئێران تاکتیکین و سەرکەوتوون. ئەگەر سەیری دەمی ئەو لایەنانەی دژ بە PYD/PKK دەکەی نزیکەی ٤٠ ساڵە ئەو قەوانە کۆنە دووبارە دەکەنەوە، بەبێ ئەوەی هیچ ڕاستیەکی تێدا بێ. لە ڕاستیدا ئەو پەیوەندیە ئەگەر نەبوایە، ئەو ڕێکخراوە و ڕۆژئاوا نەدەگەیشتنە ئەو ڕۆژە. بەڵێ پەیوەندی سوریا/ئێران لەگەڵ PKK جگە لە تەکتیک هیچی تر نیە، بەڵام پەیوەندیەکی تا بڵێی باش و پێو یستە.

-ل□ خا□ی چوارد□مدا ماهچوپیان ن□ت□و□ پ□رستن□ بوونی PKK/PYD ب□ ی□ک□ک ل□ س□رک□وتن□کانیان ئ□ب□ست□ت□و□. ب□ پ□چ□وان□ی ئ□و □□کخراو□ □ک□بەرانە کە لە سەرنگەری AKP و مێدیای پارتی دیموکراتی کوردستاندا دەخوێنن، ئەگەر PYD نەتەوەپەرستبوایە، نەوەک ڕوسیاو ئەمریکا یارمەتیان نەدەکرد، بەڵکو ڕۆژئاواشیان بە کەرکوک و شەنگال دەکرد. بەڵام لەبەر ئەوەی ئەو ڕێکخراوە پڕۆژەیەکی فراوانتری لە نەتەوەپەرستی تەسکی کوردایەتی پێیە، بۆتە جێگای هیوا و ئومێد بۆ هەموو جیهان و هەر هەموویان حیسابی جدی لەسەر دەکەن.

-لە خاڵی پێنجەمدا ماهچوپیان باس لە پێشکەوتویی کۆمەڵایەتی PKK/PYD دەکات و پێیوایە کوردانی دیکە لەو بوارەیەوە دواکەوتوون. ئەوەی جێگای سەرنجو ڕەخنە بێ لە ڕکەبەرانی PKK ئەوەیە کە هۆکاری سەرنەکەوتن و بێچارەبوونیان لە بەرانبەر ئەو ڕێکخراوە، بەتەنیا نەناسینیانە. تا ئێستا ئەوان نازانن جیاوازی بکەن لەنێوان "PKK وەک حیزبێکی سیاسی و PKK وەک بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی". ئەو چەکەی لە دەست ئۆجالان دایە، کلاشینکۆف و دۆشکا نیە، بەڵکو ئەوەیە کە دەتوانێ دەیان هەزار ژن و ئافرەت لە ماڵەکانیانەوە بێنێتە دەرەوە و سوپایەکیان لێ سازبکات کە تەحەدا لە سوریا، ئێران، تورکیا و داعش بکەن. ئەو چەکەی لە دەست ناوبراودایە جا لە زیندان بێ یان لە مەریخ گرینگ نیە، ئێستا لە دەستی هیچ هێزێکی دیکەدا نیە لە ناوچەکە. بۆیە ئەبێ ئەوانە دڵنیابن کە بە پارە، نەوت و چەکی نەتەوەپەرستی کوردایەتی کە لە بازنەی تورک – عەرەبی سونەدا دەخولێتەوە، هەرگیز ناتوانرێ شەڕی ئۆجالانی پێ بکرێ.

http://www.ilkehaber.com/yazi/pydnin-sirri-16489.htm

لـە مەلا مستەفاوە دەستپێبکەن … هیوا خۆشناو

ئەو یادەی کە ئەوڕۆ کۆمەڵێک کەس دێنێتە سەر شاشەی تەلەفزیۆنەکان و شانۆی ساڵۆنە حیزبیەکان، ئەوە ناهێنێ خۆیانی پێ بادەن و دەماری ناسیۆنالیزمی حیزبی کوردی پێ ڕەپ بکەن. ئەو یادە بەتەنیا شایانی ئەوەیە خوێندنەوەیەکی زانسی بۆ فەلسەفەی کوردایەتی بکرێت و لەو ڕۆژەدا هەموو ساڵێک جەستەی ناسیۆنالیزمی کوردی کلاسیکی لەگۆڕ بنرێ.

ئێمە هەموومان گیرۆدەی چاکەتێکین، ئەویش چاکەتی کوردایەتیە کە بە دەستی پارتی و لە سەردەمی مەلا مستەفای بارزانی درواوە لە بەر هەموومانیان کردوە. کەسمان ناتوانین ئەو چاکەتە کە پڕە لە ڕشک و ئەسپێ داکەنین و فڕێیبدەین. لە ئیبراهیم ئەحمەدەوە تا جەلال تاڵەبانی، لەویشەوە تا نەوشیروان موستەفا بەردەوام هاواریان کرد و دەنگی "نا" یان لە بەرانبەر بارزانیدا بەرزکردەوە، بەڵام ئەنجامەکەی ئەو□ بو:
سەرجەمیان سەرکردەی خاوەن فکر و ئێدۆلۆژی نەبون کە بتوانن ١٠ مەتر لە کوردایەتیەکەی مەلا مستەفا دوورکەونەوە. مەلا مستەفا چۆن توانی لە ڕێگای چەکدارانی کوردایەتی خێڵەکانی وەک" ڕێکانی، زێباری، سورچی و برادۆستی" سەرکوتبکات و ناچاریان بکات ببن بە جاش، توانی هەمان شت بەسەر سەرکردە شاریەکانی "کوڕە یاخیەکانی بزووتنەوەی کوردایەتی"تاقی بکاتەوە و ئیبراهیم ئەحمەدی کرد بە جاش. جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان بە هەمو هێزی خۆیانەوە توانیان یەک شت بگۆڕن لە مێژوودا ئەویش: دوای ساڵانی ٨٠ کان خۆیان نەبون بە جاش، بەڵکو لە ئەنجامی سەرجەم ململانێکانیاندا لەگەڵ بزووتنەوەی فیوداڵی کوردایەتی، پارتیان کرد بە جاش. بەڵام بەجاشکردن دەوڵەمەندی و بەهێزی لێکەوتەوە.

پارتی هەر لە بنەڕەتەوە حیزبێکی سیاسی نەبوە، بەڵکو جیهازێکی موخابەراتی لە دەستی هێزە ئیقلیمیەکان. لەبەر ئەوەی مەلا مستەفا و کوڕەکانی ئامانجی یەکەمینیان لە کوردایەتی بێهێزکردن و سەرکوتکردنی خێڵە کوردیەکان بوە نەک کوردایەتی، هەر لە سەرەتاوە

وەک جیهازێکی موخابەراتی لە دەستی هێزە ئیقلیمییەکان بونە.
لەبەر ئەوەی پرەنسیپی بزووتنەوەی کوردایەتی لە بنەڕەتدا بریتی نەبوە لە نیشتیمان پەروەری، بەڵکو بریتی بوە لە سەرکەوتنی خێڵیک بەسەر خێڵەکانی دیکە، جاشایەتی عەیب نەبوە و ئێستاکەش لە باشوور جاشایەتی بە هەمو مەدلەکانی مەوجودە و عەیب نیە. لەو فەلسەفەیەدا سەرکەوتن گرینگە جا بەهەر جۆرێک دەبێ. هاوکات بەزین و شکست عەیبە ئەگەر لە پێناوی ئازادیش بوبێ. ئەی ئەوە نیە دوای هەر خیانەتێک، دوای هەرجارێک کە بزووتنەوەی کوردایەتی لە ژێرناوی دەوڵەتی کوردی سەربەخۆدا، ئاڵا تەزویرەکەی بەرز ئەکاتەوە و بەپێش سوپای بێگانە ئەکەوێ، ئەچینەوە لای و ئەڵێین:

- بکراکوژی بەسە!
- براو برا بەردەوام شەڕدەکەن و ئاشت دەبنەوە!
-لە هەموو شوێنێکی دوونیادا براکوژی هەبوە!
- ئیتیفاقی ستراتیژی!!
-حکومەتی بنکەفراوان!!
- ئیتر سبەی چیدیکە دەکەین جارە نازانین؟

ئەگەر نەتوانین و بوێری ئەوەمان نەبێت کوردایەتی، ڕاپەڕین و پێشمەرگە ڕەخنە بکەین کە هەرسێکیان وەکو بەنزین بە ماتۆڕی کوردایەتی خێڵەکی ئەسوتێن، ناتوانین ئەو چاکەتە داکەنین. ئەگەر نەتوانین واز لە بەکارهێنانی چەمکە بێماناکەی براکوژی و کورد کوژی بێنین کە لە هەناوی ئەوانەوە دەرکەوتوەو خزمەت بەوان دەکات و هیچی لێ شین نابێ، ئەوا ناتوانین لەو شەڕفەرشیەی پارتی ڕزگارمان ببێ کە ئامانجەکەی گەیشتنە بە میرنشینی و ویلایەتی نوێی دەوڵەتی عوسمانی بەسەرکردایەتی خەلیفە ئەردۆغان. ئەگەر نەتوانین و نەوێرین مێژووی خۆمان ڕەخنە بکەین، هەرگیز ناتوانین لە سێکوچکەی "ئاک – داعش – پارتی" بگەین.

پێشمەرگە کە سەرجەم مێژووەکەی بە شەڕی گوایە براکوژی پڕکراوەتەوە، چ دوێنێ و چ ئەوڕۆ جگە لە گەوجاندنی خەڵک هیچی دیکە نەبوە. ئەگەر کەمەڵێک کەسی نیشتیمانپەروەر و دروستی لەدەرخەی پێشمەرگایەتی جگە لە حەرەسی بەردەرگای ئاغاکانی کوردایەتی هیچی دیکە نەبوە و نیە.

خوێندنەوەیەکی ڕاست بۆ ڕاپەڕینی ۱۹۹۱ مەحاڵە ئەگەر ئەقڵیەتی تەسلیمگەرایی کورد شینەکرێتەوە. ڕاپەڕین، هەڵهاتن و ڕێککەوتن سێ کەربن لەناو دەمی ئەقڵیەتی تەسلیمگەری کوردا. ئێمە پێویستمان بە ددانساز نیە، بەڵکو پێویستمان بە ددان کێشێکە کە بەلای کەمەوە

تاوای کەشانی ئەو سێ کەربەی هەبە کە چەندین ساڵە ڕەگیان لەناو دەم و ددانی کورد داکوتاوە. ڕاپەرین شتێک نەبو دوژمنانی لێی بترسن. ئەوان "داگیرکەران" بەر لە ڕوناکبیرانی ئێمە، بەر لە حیزبە "گوایە ئۆپۆزیسیۆنەکان"مان ئەیانزانی ڕاپەرینی بێ بەرنامەی ئێمە، وەک سوتانی پوش و پاوان وایە و دوای چەند خولەکێک ئەکوژێتەوە. هەربۆیە دوای یەک ساڵ لە گوایە ڕاپەرینە پیرۆزەکە، بزووتنەوەی کوردایەتی کوردستانی عێراقیان کردە تۆپێکی ئاگرین و فڕێیاندا ناو ماڵی کورد بە گشتی و بەشەکانی کوردستان بەتایبەتی. ئەوڕۆ لە یادی هەمان بۆنەدا ئەو تۆپە فڕێدەدرێتە شەنگال و ڕۆژئاوا لەژێرناوی دەوڵەتی کوردی و لە ژێر سێبەری ئاڵا تەزویرکراوەکەدا، بە پێشەنگی پێشمەرگە پەروەردەکراوەکانی دەستی میتی تورکی. بۆیە ئەوەندەی ئەوان دوای ڕاپەرین کۆمەڵگە و کەسایەتی کوردیان وێرانکرد، هەرگیز هیچ یەکێک لە داگیرکەران نەیانتوانی ئەنجامی بدەن.

هەڵسەنگاندنی ڕاپەرین و جیاکردنەوەی لە هەڵاتن، مفاوەزات، ئەنفال، هێنانەوەی داگیرکەران و لێدانی کوردانی بەشەکانی کوردستان، جگە لە گەمژەیی هیچی دیکە نیە.
ئەدەبیانی بزووتنەوەی سیاسی کوردە پڕە لەو جۆرە حیکایەتانەی سەرەوە و لە هەمووشیان گرینگتر و گەمژەتر حیکایەت و ئەدەبیاتی "براکوژی-خۆکوژی یان کورد کوژی"!! ئاخر کەی دووبرا بە قسەی دووژمنەکانیان بەشەڕهاتوون؟ کەی براکان کاتێ شەڕدەکەن بەپێش دووژمنەکانیان ئەکەون و بەر لە شەڕەکە سەردانی ئاغاکانی تاران و ئەنکەرە دەکەن؟

ڕاپەرینی بێ بەرنامە، بێ سەرکردە و بێ ڕێکخراوی پێشەنگ و بێ هێزێکی بەرگری نیشتیمانی پەروەردەکراو کۆتاییەکەی جگە لە ئاشبەتاڵ، کۆڕەو، هەڵەبجە و ئەنفال و ....هتد هیچی دیکە نیە. ئەو ئەقڵیەتە خێڵەکیە تاڵانچیەی کوردایەتی کە پێشەنگایەتی ڕاپەڕینەکانی کوردی کردوە، بەردەوام لە کاتی لاوازی دوژمنێکی، دەستی دوژمنێکی دیکەی گرتوە و لە دوژمنەکەی دیکەی داوە. زۆربەی جاریش بە دەستی دوژمنێک لە بزووتنەوەیەکی "کوردی" لەخۆ پێشکەوتوتری داوە. کاتێک دوژمنەکانیش دەستیان بەرداوە، یان تەسلیم بوە یان ئاشبەتاڵی کردوە و خۆی و خێزانەکانیان چونەتە دەرەوە و خەڵکەکەیان تەسلیمی ئەنفالچیەکان کردوە. تراژیدیاکانی ١٩٧٤، ئەنفالەکەی ١٩٨٧ – ١٩٨٨، کۆڕەوەکەی ١٩٩١ و لە دوایدا کارەساتەکەی شەنگاڵ ئەنجامی و تاقە بەرهەمی ئەو ئەقڵەن. ئێستاش

هەوڵ ئەدەن هەمان ترازیدیا لە ڕۆژئاوا و شەنگالدا دووبارە بکەنەوە.
ئەوانەی ناتوانن دەوڵەتە کوردییەکەی بارزانی کە لە سێکوچکەی “ئاک – داعش – پارتی” سەما دەکات بخەنە ژێر زبڵدان، جگە لە دروشمە بەماناکەی لەسەر دیوارەکانیان “نا بۆ شەڕی براکوژی” هیچی دیکەیان بۆ نامێنێتەوە.

کورد لە پەراوێزی کۆنفرانسی کەنداو دا … هیوا خۆشناو

سەردێڕەکانی هەواڵ پێمان ئەڵێن:

-ئەردۆغان گەیشتە وڵاتی قەطەر بە مەبەستی بەشداریکردن لە کۆنفرانسی وڵاتانی کەنداو کە بە کۆنفرانسی دژ بە ئێران دەزاندرێ بە سەرکردایەتی ئەمریکا.
-سەرباری زیانێکی زۆری ماددی و گیانی، سەربازانی تورکیا و هاوپەیمانە سورییەکانیان کە بە “سوپای ئازادی سوریا” ئەناسرێن، خەریکی گرتنی شاری ال باب ن.
-ئەردۆغان بەر لە بەڕێکەوتن بۆ قەطەر، لە لێدوانێکیدا بۆ ڕۆژنامەوانان: ئامانج دوای ال باب ڕەققە و مەنبەجە.
-کۆنگرەی ئەستانە دەرزی تێدەکەوێت و ئەڵێن: بەشداربوان بەهۆی کێشەی تەکنیکی پشویان داوە بۆ سبەی!!.
-بەڕێوەبەرایەتی ترامپ: پێشنیارەکانی تورکیا بۆ ڕزگارکردنی ڕەققا لە ژێردەستی داعش لە سەر مێزی سەرۆکی نوێیە.
لەگەڵ هەڵبژاردنی سەرۆکی نوێ دۆناڵد ترامپ بۆ سەرۆکایەتی کردنی ئەمریکا کە چوارساڵە، ڕوسیا لەگەڵ هاوپەیمانەکانی لە سوریا کەوتە خۆ و تەواوی شاری حەلەب “ئەلەپۆ” یان لە ژێر چنگی گروپە ڕادیکاڵەکان دەرهێنا.

ڕزگارکردنی حەلەب سێ ئەنجامی سیاسی لێکەوتەوە:

-کۆنگرەی ئاستانە بە سەرکردایەتی ڕوسیا بە مەبەستی ڕێککەوتنی

ن□وان گروپ□ □ک□ب□ر□کان "ب□تایب□تی ئ□وانی نزیک تورکیا" و حکوم□تی ب□شار ئ□ل ئ□س□د. ب□پ□ی ئ□و زانیاریان□ی تا ئ□ستا د□ک□ندراون، ل□ ک□بون□و□ک□دا ب□ت□نیا باس ل□ داب□شکردنی د□ست□□ات د□کر□ت ل□ ن□وان لای□ن□کاندا. ب□□ام ئ□پ□زیسی□نی سوریا ب□ گشتی جگ□ ل□ کورد، س□نگو قورسایی جارانی ن□ماو□.
-پ□رتبوونی گروپ□ □ادیکا□□کان ب□ س□ر دوو ب□ر□: ب□ر□ی ئ□لقاعید□ ک□ سعودی□ و و□□اتانی ک□نداو پشتگیریان د□ک□ن ل□ لای□ک و ب□ر□ی ئیخوان موسلیمین، ک□ تورکیا پشتگیریان د□کات.

-ئامانج ل□و ک□نگر□ی□ □□نگب□، ب□ت□نیا ناچارکردنی ئ□مریکا ب□، تاکو ب□ نرخ□کی ک□م بچ□ت□ س□ر م□زی م□سک□ و ل□س□ر ئاییند□ی ئ□و و□ات□ گفتوگ□ی ل□گ□□ بکات. با□ی□زی پ□شووی ئ□مریکا ل□ دیم□شق Robert Forke پ□ی□وای□ □وسیا ئامانجی نی□ داعش ل□ سوریا ل□ناوب□ر□، ب□□کو ئامانجی□تی ل□ ب□شایی سیاس□تی نو□ی ئ□مریکا خ□ی ل□ سوریا ب□ه□زبکات و ب□ ه□ز□و□ بچ□ت□ س□ر م□زی گفتوگ□کان.
س□ر□کی نو□ی د□زگای ه□وا□گری ئ□مریکا Pompeo □اد□گ□ی□ن□ ک□ ترامپ ب□ر ل□ سعودی□ س□ردانی ئ□نک□ر□ د□کات.

-ئ□ستا ئ□رد□غان ل□ و□□اتی ق□ط□ر □ و س□ردانی سعودی□ د□کات. س□ردان□ک□ی ئ□رد□غان هاوکات□ ل□گ□□ ک□نفرانسی و□□اتانی ک□نداو ک□ ب□ ک□نفرانسی دژب□رانی ئ□ران د□زانر□ و ب□□□و□ب□رای□تی ئ□مریکاش پشتگیریان ل□ د□کات. چاود□رانی سیاسی پ□یان وای□ و□□اتانی ک□نداو پ□یام ب□ ئ□ران د□د□ن: "ئ□گ□ر ح□ز ب□ د□ست□و□ردانی س□ربازی ناک□یت، ب□زووترین کات، ه□ز□کانت ل□ سوریا و ی□م□ن بکش□ن□و□".

-واپ□ئ□چ□ و□□اتانی ک□نداو ه□و□ بد□ن □□کک□وتن□ک□ی □وسیا-ئ□ران و تورکیا ک□ تایب□ت□ ب□ سوریا ت□کبد□ن و جار□کی دیک□ تورکیا ب□لای خ□یاندا □ابک□شن□و□. ئایا ل□ر□دا ئ□کر□ ئ□مریکاو تورکیا ک□ ل□ ژ□ر□و□ دوژمنی ی□کترن جار□کی دیک□ □□کبک□ون□و□؟
پ□یام□کانی تورکیا □اشکاوان□ن: ه□رچی ل□ داهاتووی سوریا ئ□ک□ن، بیک□ن، ب□ت□نیا □□گا م□د□ن ق□وار□ی□کی کوردی ل□و ه□ر□م□دا ساز بب□. ب□ ئ□و□ ئ□ستا ئ□ر□غان ل□س□ر دوو کارتی نو□ ل□گ□□ ئیدار□ی نو□ی ئ□مریکا یاری ئ□کات:
-"د□ست ل□ پشتگیری کوردان ه□□گر□، من □□ق□ت ب□ د□گرم□و□" س□بار□ت ب□و خا□□ ز□ر ز□حم□ت□ ئ□و بار□ قورس□ ب□تورکیا ه□□بگیر□، ک□ ئ□و□ دوو مانگ□ خ□ریکی شار□کی و□ک ال-باب □. تورکیا ب□ نیمچ□ ش□□ و نیمچ□ □□کک□وتن شاری ج□رابلوسی □زگارکرد، ب□□ام ئ□ستا ه□وا□ی □اپ□□ینی خ□□ک دژ ب□ تورکیا و هاوکار□کانی ل□و شار□ د□ت□ ب□ر

گوێمان. جگە لەوە سوپای سوریای ئازاد لە بنچینەدا سوپا نیە و زۆربەی زۆری چاودێران پێیان وایە ئەگەر سەربازانی تورکیا نەبن، ئەوان دوو ڕۆژ لەبەردەم نەیارەکانیان خۆیان ناگرن.
-دژ بە ئێران یارمەتیت ئەدەم، بەمەرجێک ڕێککەوتنەکانمان نوێ بکەینەوە.

پێئەچێ ئەمانە داخوازیەکانی تورکیا بن بۆ بەڕێوەبەرایەتی نوێی ئەمریکا، بەڵام سەرجەم ئەو کارتانە لاوازن و لە ئەگەرێکی وادا کورد خۆی دەداتە لای ڕوسیا و ئەنکەرە ناگات بە مەبەستەکانی.
ئاراستەکان ئەمانگەیەنن ئەو بەوایەی کە دەوڵەتی ئەردۆغان، بە پێویستی ئەزانێ، بەر لە ڕێفراندەم لەسەر دەستوری نوێی تورکیا، کەمێک دەستکەوتی هەرزان لە سوریا بەدەستبێنێ، بەتەنیا بۆ ئەوەی بە تورکەکان بڵێ "ئەوەتا مەترسیەکانمان لەسەر داهاتوی تورکیا ڕەواندنەوە".

ئەو پردەی ترامپ ناچارە بەسەری دا بپەڕێتەوە … هیوا خۆشناو

دو وێنەی لەیەکچو، لە دوو سەردەمی جیاوازدا. ڕێگاند و تاتچەر جیهانیان بەرەو نیۆلیبرالیزم برد، ئەی تامپ و مای بەرەو کوێمان دەبەن!!

بۆ جاری یەکەم تیریزا مای سەرۆک وەزیرانی بریتانیا، بەفەرمی سەردانی سەرۆکی تازە هەڵبژێردراوی ئەمریکای کرد لە ئۆفیسەکەی.
پەیوەندی ئەو دو وڵاتە زلهێزە، نەوەک بەتەنیا سیاسی، بەڵکو مێژویی، کولتوری، بنەماڵەیی و ئابووریە. بە هەر هەنگاوێکی دەرەکی و تەنانەت زۆر جاران ناوخۆییش سەرۆتا ئەو دو وڵاتە ڕێککەوتون و لەوەوە ئاراستەی گۆڕانکاریەکان، دەستیان پێکردوە.
– ئەگەر بە شێوەیەکی فیگوریش بێ، ئینگلیز بە باوک و مامۆستای ئەمریکا ئەژمێردرێ.

ئینگلیز نەک بەتەنیا باوکەکی تەشریفی، بەڵکو ئامۆژگاریەکانیشی بە

واشنگتۆن چارەنوسسازن. لە سەردەمی تۆنی بلێردا، کاتێک سی ئای ئەی گوتی: ڕژێمی سەددام حسێن چەکی کۆمەڵکوژی بەرهەمدێنێ، بلێر تۆپەکەی خستە ناو ساحەی ئەمریکا و گڵۆپی سەوزی بۆ هەلکرد، بەڵام لە کۆتاییدا چی ڕویدا؟
بەپێچەوانەی تۆنی بلێر، لەسەردەمی دوای ئەودا کاتێک ئەمریکا گوتی ڕژێمی ئەسەد چەکی کیمیاوی بەکارهێناوە و وەشاندنی گورزی سەربازی ڕاستەوخۆی دژ بە دیمەشق خستە سەر مێز، بریتانیا یەکەمین وڵات بو، دەستی ئۆبامای لەسەر مێزی شەڕ کشاندەوە و ڕێگای لێگرت تاکو هەمان هەڵەی عێراق دووبارە نەکاتەوە.

– تیریزا مای هەوڵ ئەدا، قەناعەت بە ترامپ بێنێ تاکو لە گرینگی ناتۆ و ئەوروپایەکی بەهێز تێبگات!!
* ترامپ ئەڵمانیا وەک ڕەقیبێکی بەهێزی خۆی دەبینێ، ناوبراو وا هەست دەکات ئەوروپا واتە “هێزێکی گەورەی سیاسی و ئابووری بە سەرۆکایەتی ئەڵمانیا”، بۆیە هەوڵی لەیەک هەڵوەشاندنەوە و لاوازکردنی ئەو دەزگایە دەدات.

* جیاوازیەکەی مای و ترامپ لەگەڵ ڕێگان و تاتچەر جگە لەو سەردەمەی کە تێیدا ئەژین، ئەوان دو ناسیۆنالیستی گەورەی خۆرئاوان کە دەیانهەوێ سەروەری و ڕەسەنایەتی بۆ وڵاتەکەیان، سنورە نەتەوەییەکانیان بگەڕێننەوە، کەچی ڕێگاند و تاتچەر دوو سەرکردەی لیبراڵ بوون هەوڵیاندا حکومەت و دەوڵەت بچوک بکەنەوە و دامودەزگاکانی حکومەت بدەنە دەستی کەرتی تایبەت.

* مای ڕاسپێردراوی ئەو ئینگلیزانەیە کە دەیانهەوێ ڕەسەنایەتی و سەروەری و سەربەخۆیی بۆ بریتانیەکان بگەڕێننەوە و ڕزگاریان ببێ لە بیرۆکراسیەت و دەستەڵاتی یەکێتی ئەوروپا. ئەو بەدوای بازاڕێکی دیکە دەگەڕێ کە ئەڵتەرناتیڤێک بێ بۆ بریتانیا لە جیاتی ئەوروپا. ئەیا ئەمریکا جێگای بازاڕی ئەوروپا بۆ بریتانیا دەگرێتەوە؟ هەروا ئاسان نیە، چونکە تا ئێستا بریتانیا بە یاسایی ئەندامی یەکێتی ئەوروپایە، بۆی نیە بەبێ ئەو یەکێتیە لەو بارەیەوە ڕێککەوتن لەگەڵ وڵاتی سێیەم بکات. بروکسل تا ئێستاش لەو بڕوایە دایە، دوای ماوەیەکی کورت، بریتانیا ئەگەر نەشگەڕێتەوە ناو باوەشی ئەوروپا، ناچاری چەند ڕێککەوتنێکە.

گی ڤەرهۆفستادت ی سەرۆکی فراکسیۆنی لیبرا□□کانی ئەوروپا ئەڵێ: ئەمانزانی ئەوروپا دو دوزمنی سەرەکی هەیە، بەڵام ئێستاکە دوزمنی سێیەمینیشمان بۆ پەیدا بوە. ناوبراو ئەڵێ دوزم□نکانمان: یەکیان

جیهادیەکانن، دووەم ڤلادیمیر پوتینە، ئەستاکەش دۆناڵد ترامپی هاتەتە سەر و ئەوروپا لە مەترسی دایە.
* وادیارە لەگەڵ بەرفراوانبوونی کاریگەرییەکانی ڕووسیا و چین لە ئەوروپای ڕۆژهەڵات و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و ئاسیا، ئاسان نیە بریتانیا و ئەمریکا بە ئاسانی پشت لە ئەوروپا و ناتۆ بکەن.

-لەگەڵ ڕێککەوتنی ستراتژی بریتانیا و ئەمریکا لەسەر مەسەلەکانی یەکێتی ئەوروپا، ناتۆ، پەیوەندیەکانیان لەگەڵ ڕووسیا و سیاسەتی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، نیشانەکانی سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا دەردەکەون. ئەوەی ئەستا لە کەنداوی فارس و سوریا ڕوئەدا، بەتەنیا چاوسورکردنەوە و نیشاندانی ماسولکەکانە.

لە ژێر دەمامکی بەتابووکردنی پێشمەرگەدا چی هەیە؟ ... هیوا خۆشناو

دەوڵەت، ڕێکخراو و ڕژێمەکان کە لە ڕووی ئەخلاقی، سیاسی و داهێنانەوە ئیفلاس دەکەن پەنا بۆ دو شت دەبەن: یەکیان پیرۆز کردن، دووەمیان تابووکردنە. لەو دو ڕێگایەوە، ڕژێمە ئیفلاسبوەکان لە لایەنگرانی خۆیانەوە تا دەگاتە ڕکەبەرانیان دەمکوت و سەرکوت دەکەن، بەڵام هیچ کامێک لەمانە هەتا هەتایی نین و هەر هەموویان وەک ئیمپراتۆریەکەی ڕۆما چارەنوسیان ڕووخان و ماڵەکانیان دەکرێن بە مۆزەخانە.
لە باشووری کوردستاندا ٢٥ساڵە لە ژێرناوی پێشمەرگەدا سیستەمی گەندەڵی، ماکینەی دزی و بەتاڵانبردنی کوردستان ئەپارێزن. پارتی دیموکراتی کوردستان ئەندازیاری ئەو یارییەی پێشمەرگەیە، بەڵام یەکێتی و گۆڕان و ئەوانی دیکە کە فەرن بەوەی لە پەراوێزی پارتی سیاسەت بکەن، لە جیاتی هەڵدانەوەی دەمامکەکە، خۆیان هەمان کار دووبارە دەکەنەوە. لە ڕاگەیاندنی ڕێفراندۆمەوە بگرە تا پیرۆزکردنی پێشمەرگە، لەوێشەوە تا دەگاتە دەوڵەتی کوردی، جگە لە لاساییکردنەوەی پارتی و سیاسەتکردن لە سێبەری ئەودا هیچی دیکە

نیە.

بەڵێ پێشمەرگە لە کۆنەوە تا ئێستا خاوەنی چەند کەسانێکی دڵسۆز و بەئەمەک بوە و ئەوانە هەرگیز سڵیان نەکردۆتەوە لە مردن، بریسیەتی و سەرمابوون، بەڵام لە کۆتاییدا خراونەتە خزمەتی ماکینەی کوردایەتی خێڵەکی و وەک ڕۆن و بەنزیک بۆ ئەو ماکینەیە سوتێندراون کە ٢٥ ساڵە ئەوە بەرهەمەکەیەتی. لە ساتەوەختی شەڕو پێکدادان، ئازیتەی شەڕکەرانەی پڕ لە کەف و کوڵی کوردایەتی و ڕەوشی هەستیاردا سەختە مر□ق بتوانێ بە لۆژیکی بیربکاتەوە و بنوسێ یان قسە بکات، بەڵام با لەخۆمان تێکنەدەین بە شێکی گرینگ لەو کوردستانە بەناو ڕزگارکراوەکەی باشوور لە لایەن داگیرکەران بەڕێوە ئەبرێ. چەند ڕۆژێک بەر لە ئێستا چەند هاوڕێیەکی نزیک لە یەکێتی و گۆڕان بینین خۆیان ئەیانگوت بەتەنیا وڵاتی مسڕ زیاتر لە ١٠ بارەگای ئیستیخباراتی لە سلێمانی هەیە. باشە ئەگەر مسڕی داماو ئەو هەمو بەرەگای□ی لە سلێمانی هەبێ، دەبێ ئێران، تورکیا، ئۆردون، سعودیە، قەطەر و سوریا چەند بارەگای ئیستیخباراتی و نهێنیان لە بادینان و هەولێر هەبێ؟ ئەی کەواتە پێشمەرگەی “پیرۆز” لە کوێیە؟ ئایا پێشمەرگە لەسەدا چەند شەڕی داگیرکەران و لە سەدا چەند شەڕی ناوخۆی کردوە؟ بەر لە ڕاپەڕین و دوای ڕاپەرین پێشمەرگە توانیویەتی یەک بستێ خاکمان بپارێزێ ئەگەر وڵاتێکی زلهی□ز بە تانکو فڕۆکە و پارە لە پشتیەوە نەوەستابێ؟

پێشمەرگە لای کێ بەکاردەهێنرێ؟

سەیر لەوەدایە کاتێک باسی پێشمەرگە دەکرێ، بەر لە پێشمەرگە دڵسۆزە قوربەسەرەکان، ئەو کەسانە دەمیان دەکەنەوە کە لە ڕاستیدا ڕۆژێک پێشمەرگە نەبونە، مەگەر لە ترسی سەربازی، یان لەبەر ئەوەی بیرەیەکی خواردۆتەوە و باوکی دەریکردوە، یان لە برسان بۆتە پێشمەرگە و کەینێ بۆی نەسوڕابێ خۆی تەسلیم کردۆتەوە یان وەکو کوردی باشوور گوتەنی “سەنگەری گۆڕیوە”. واتە ئەوان داکۆکی لە پێشمەرگە ناکەن، بەڵکو لە ژێرناوی پێشمەرگە و خانەوادەی شەهیدان داکۆکی لەو ل□و□گایەی باشوور دەکەن کە ئ□قی□تی خێڵەکی کوردایەتی داهێنەرەکەیەتی. مەلا مستەفاو ئیدریس بارزانی کە خۆیان بە ئەندازیاری پێشمەرگە دەزانن، بەر لەوەی سنگیان بدەنە داگیرکەران، ڕووی ل□ولەی تفەنگەکانیان داوەتە دوژمنە ناوخۆییەکانیان. شەڕی زێباریەکان، ڕێکانی و برادۆستیەکان تا دەگاتە شەڕی جەلالی – مەلایی، یەکێتی و بەرەی جووت، شەڕی پکک و خۆیان گوتەنی “جەماعەتی قاسملۆ” بە دەستی پێشمەرگە کراوە، ئیتر

بۆ پێشمەرگە پیرۆز دەکەن؟ بۆ نابێ کەس باسی پێشمەرگە بکات؟

پێشمەرگە و ماکینەی پێشمەرگە

هەروەکو لەسەرەوەدا باسکرا کێشەکە لە خودی پێشمەرگە نییە، بەڵکو لە ماکینەی پێشمەرگەدایە کە هەر لە سەرەتاکانی یەکەمین دامەزراوەی سیاسی مۆدێرنی کوردی کە پارتی دیموکراتی کوردستانە بۆ سەرۆکایەتی بنەماڵەی بارزانی، پێشمەرگە وەک دەزگایەکی چەکداری پاراستنی بنەماڵە بەکار هێنراوە بەڵام لە ژێر ناوی کوردایەتی و شۆڕش. دوای جیابونەوەی چەندین حیزبی دیکە لە پارتی دیموکراتی کوردستان، درێژەیان بە بەشێک لەو ئەقڵییەت و کولتورە داوە. ئەگەرچی پێشمەرگەکانی یەکێتی و شیوعی و...هتد، لە هەندێک شوێندا، ئازا و فیداکار دەرکەوتبن، بەڵام لە بنچینەدا لەبەر ئەوەی ماکینەکە نیشتیمانی نییە و حیزبییە، لەبەر ئەوەی لە ڕێگای حیزبەوە یان لە سەبەری حیزبەوە دەزگاکە بەخێوکی کراوە، لەبەر ئەوەی پێشمەرگە لە غیابی ئەقڵ، خوێندن و فکر چەکدار کراوە، لەو ڕۆژەوە تا ئێستا کە ٢٥ ساڵە دەوڵەتێکمان هەیە، نەک بەدامەزراوەیی نەکراوە، بەڵکو بە پەروەردە، نەزان، گەندەڵ و بێ ئیرادە کراوە تا ئێستا کە پێشمەرگەکانی بەرەی جەنگ بونەتە سواڵکەر بۆ ئەوەی لە بەرەوە بچنە ماڵە سارد و سڕەکانیان دەستێک بەسەری منداڵە بێنازەکان و بێبەش بە شیرەکانیان دابێنن. بەڵام ئەوەی لەلایەن هەندێک ناوەندی بڕیار و ئەلیتی ماکینەی پێشمەرگەدا، شتێکە بۆ کەمێک گێوج دەکەن بۆ هێشتنەوەی ماکینەکانیان. یەکێک لە کێشەکانی ئێستای یەکێتی کە ئێستاین شێکەرترین پێشمەرگە هی یەکێتییە، ئەو بەرپرسە نەخوێندەوارە سەربازیانەن کە ڕۆژی شەف لە فابریکەی پێشمەرگەدا دەبینن.

تاقە چارەسەری ئافراندنی کولتورێکی نوێی سیاسی و هزرییە نەک شەراکەتکردن لە سیستەم

کێشەکانی باشووری کوردستان هەروەکو بە کورتی باسمانکردن کێشەی فکری، ئەخلاقی، کولتوری گەورەن کە لە سەرەتای دروستبوونی بزووتنەوەی سیاسی کوردی سەریان هەڵداوە. ئەو کولتورە حیزبییە نەریتییە چۆتە ناو قووڵایی کۆمەڵگە، تاک و بەشەکانی دیکەی کوردستان. جگە لە پکک و نزیکەکانی سەرجەم ڕێکخراوەکانی دیکەی کوردستان بەدەست نەخۆشی کوردایەتی سیاسی ئەناڵێنن. نەبوونی سەرکردایەتییەکی هۆشیار و خاوەن فکر وایکردووە حزبە ڕکەبەرەکانی پارتیش لە دواییدا سازش لەگەڵ ئەو لۆژیکە نەریتییەدا بکەن و ببنە

بەشێک لە سیستێمەکە. بەهۆی نەبوونی فکرێکی ڕۆشن، ڕک□ بەرەکانیش بڕوایان بە ڕزگاربوون لەو دۆزەخەدا نیە و لە دوایيدا تەسلیمی واقیعەکە دەبن. هەر ڕک□ بەرێکی پارتی ئاڵودە بە نەخۆشیەکانی گەڵاڵە دوای قیرەقیرێکی زۆر، خەڵکەکە گەرم ئەکات و چەند پارلمانتارێک لەسەر گیرفانی دەوڵەت بە هەزاران دۆلار خانەنشین دەکات و خەڵکی نوێ دەکاتە پارلمان و گیرفانیان پڕ ئەکات.

ئێمە لە سەردەمی پۆست مۆدێرنە، پۆست ناسیۆنالیزم و پۆست مارکسیزم دەژین. ئەوڕۆکە دەوڵەت نەتەوە لە تەواوی جیهان لە قەیراندایە. مارکسیزم و خەباتی چینایەتی وەڵامی زۆر پرسیاری ئەو ڕۆژگارە و کۆمەڵگەی نوێ ناداتەوە. لیبرالیزمی دیموکراتی و بە موطڵەقکردنی تاک و دابڕانی لە زۆر شت نەک لە کۆمەڵگەی ئێمە بەڵکو لە خۆرئاواش لەژێر ڕەخنەی توند دایە. لیبرال دیموکراتەکان دەوڵەتیان لە ژێرناوی کەرتی تایبەتدا بێ ناوەڕۆک کردوە و دەوڵەتی خۆرئاوا ئیتر لە دەستی کۆمپانیاکان دایە. سۆسیالیستەکانی خۆرئاوا، کە ٢٥ ساڵە سازش لەگەڵ لیبرالیزم دەکەن، کۆتاییان بەخۆیان هێناوە. ئەوڕۆ ناسیۆنالیزم جگە لە شێرپەنجە هیچی تر نیە بۆ کۆمەڵگە نافەرمیەکان. ئیتر سەردەم سەردەمی ناسنامەکانە و ناسنامە جیاوازەکان جێگای نەتەوە، چین و موطلەقیەتی تاکەکانیان گرتۆتەوە. لە غیابی هزرێکی نوێدا، ئایدیۆلۆژیای ئیسلامی سیاسی بە شیعەو سوننە وە تەواوی ناوچەکەی پەرێشان کردوە. شەڕی شیعەو سوننە جگە لە کاولکردن و داڕزاندنی شار، کۆمەڵگە و سروشت هیچی دیکەی لێ بەرهەم نەهاتوە و چاوەڕوانی هیچی دیکەی لێ ناکرێ. هەر لایەنێک لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، خاوەن بیرێکی نوێ نەبێ کە مارکسیزمی کلاسیکی، لیبرالیزم، ئیسلامی سیاسی، نەتەوەپەرستی و دەوڵەت نەتەوە تێبپەڕێنێ، ناتوانێ خۆی لە تەڵەی شیعەو سوننە ڕزگاری بکات.

کۆمەڵگەی کوردستان کۆمەڵگەیەکی فرە ڕەنگ، کولتور، ئەتنیک، ئایین، دیالێکت و زمانە. هیچ کامێک لەو ئێدۆلۆژیانە ناتوانن سەرجەم پێکهاتەکانی کوردستان لە ئامێز بگرن. ئەگەر نەتەوەیی بووین چی لە “تورکمەن، مەسیحی، عەرەب” و هتد بکەین؟
ئەگەر مارکسیست و چینایەتی بووین، چی لە چینەکانی دیکە بکەین؟ ئەگەر لیبڕاڵ بووین چی لە ناسنامە جیاوازەکان بکەین؟ ئەگەر ئیسلام بووین کام تەریقەت هەڵبژێرین و چی لە ئەوانی دیکە بکەین؟
لە ڕاستیدا بزووتنەوەی نەریتی کوردی کە لە ژێر کاریگەری پارتی دیموکراتی کوردستان دایە، بە یەکێتی و گۆڕان و یەکگرتو و شیوعی و دیموکرات، کۆمەڵە و....هتد ەوە هیچ وەڵامێکیان بۆ ئەو پرسیارانە پێ

نیە. کەمەنەتەوەکان تا ئێستا یان لێیان دراوە، یان کراونەتە دوژمن یان بە پارە و ترس بێدەنگ کراون. بزووتنەوەی کوردی لە غیابی ئافرەت و نیوەی کۆمەڵ ٧٠ ساڵی بە دواکەوتویی بەڕێکرد. ژمارەی ئەو ژنانەی لە ژێر سێبەری ئەو دەستەڵاتە کوردیە سوتان یان سوتێندران، زۆر لە ژمارەی قوربانیانی هەڵەبجە زیاترە. ئەوڕۆ قیرەقیری نەتەوەپەرستی نەریتی کورد کە هەوڵی سڕینەوەی ناسنامەی بادینی، هەورامی، کاکەیی، کوردی هەندەران و ئێزیدیەکان دایە و هەموویان لە قاڵبی ڕووتی کوردێنی ئەدات هیچ واتایەکی نەماوە و ئەوان داوای ناسنامەی تایبەتی خۆیان دەکەن. ئەوان حەزئەکەن لە ناوچەی خۆیان بە زمان و دیالێکتی خۆیان بخوێنن و دان بە ناسنامەی ئێتنیکی، ئایینی و ڕەگەزی بنرێ. دەیان ساڵ بە پارە، ترس و سەرکوتکردن ئێزیدیەکانمان ناچارکردن بڵێن کوردین، بەڵام ئامادە نەبووین یەک ڕۆژ بیانپارێزین.

دوای ئاوابونی خۆری کۆمۆنیزم، لە سەرجەم وڵاتی سەرمایەداریەکانەوە ڕاستڕەوە لیبڕاڵەکان دێنە سەر دەستەڵات و شەقێک لە بانگەشەی لیبرالیزمی خۆرئاوا هەڵدەدەن کە باسی عەداڵەتی کۆمەڵایەتی ئەکات. لە سیستێمی لیبرالی خۆرئاوادا، تادێت جێگای کۆمپانیاکان فراوان و جێگای پەنا بەران، گروپە نافەرمیەکان و ناسنامە جیاوازەکان لەق دەبێ. لە ژێرناوی ئازادی تاک، سەرجەم کۆمەڵگەیان بێ ڕوح کردوە. ئەی ئەگەر ئەو بیردۆزە تاڵانکاریەی نەوتفرۆشەکانی ڕۆژهەڵات کە بانگەشەی بازاڕی ئازادی لیبرالیزم ئەکەن سەرکەوێ کە هیچ ئەسڵێکیان نیە، دەبێ چی بەسەر خەڵکی هەژار، ژینگە و کۆمەڵگەی ڕۆژهەڵات بە کوردستانیشەوە بێنن؟ دەبێ چاوەڕێی چەند کارەساتی دیکەی وەک حەلەب، شرناخ، ئیدلیب، سەنعا و غەزە بکەین؟

بە کورتی ئەگەر دەمانهەوێ کێشەکانی باشوور بە پێشمەرگەشەوە چارەسەر بکەین و خۆمان لەو زڵکاوەی بزووتنەوەی کوردایەتی ڕزگار بکەین، ئەبێ سەرەتا شەقێک لە نەتەوەبونی بارزانی، سۆسیال دیموکراتی تاڵەبانی، ئیسلامی سیاسی و بێفکری گۆڕان هەڵبدەین کە ڕاست و چەپی دیارنیە.

ناوەکەی هەرچی دەبێ گرینگ نیە، ئێمە پێویستیمان بە ڕۆشەنفکریەکە کە وەڵامی سەرجەم ئەو پرسیارانەی سەرەوە بداتەوە، سەرجەم ناسنامەکان لە باوەش بگرێت و خۆی لە زڵکاوی نەتەوەیی و ئایینی ڕزگار بکات.

سەرچاوەکان:

Terror and Taboo: The Follies, Fables, and Faces of Terrorism By Joseba Zulaika, William Douglass

Taboo: Why Black Athletes Dominate Sports And Why We're Afraid To Talk About It By Jon Entine

http://socialistregister.com/index.php/srv/article/viewFile/5360/2261

A Taoist Politics: The Case For Sacredness Paperback – October 2, 2007 by Deena Stryker

Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics By Ernesto Laclau, Chantal Mouffe

---

پارتی لەمەزیاتر تەنگاو مەکەن … هیوا خۆشناو

تیرۆرکردنەکانی ئەو دوایییەی ناوچەی زەرد "ڕۆژنامەوان شوکری و گوتاربێژ هەشیار" لە لایەک، چالاکییەکانی ENSK دژ بە بەڕێوەبەرایەتی ڕۆژئاواشەڕی ڕاگەیاندنی "گوایە سوتاندنی ئاڵای هەرێمی کوردستان" لە لایەکی دیکە، بەس بو بە ئەوەی بۆنی باڕوتی شەڕێکی دیکەی ناوخۆ بەری لوتمان داگیربکات کەچی ئێستا بڕیارەکەی پارلمانی بەغداشی هاتە سەر کە یەکێتی، گۆڕان، بەشێک لە یەکگرتو و کۆمەڵە ئەرێیان کرد بە ئەوەی مانگانە حکومەتی هەرێم۲۵۰ هەزار بەرمیل نەوتی خۆی و ۳۰۰ هەزار بەرمیل نەوتی کەرکوک لەڕێگای سۆمۆوە بفرۆشێت، حکومەتی عێراقیش پارەی فەرمانبەرانی هەرێم بنێرێت.

وەک پێشتر زۆرجار باسکراوە، چەقی کێشەکە بۆ ئەملاو ئەولا لەلای پارتییە و ئەو پارتە سەرچاوەی کێشەکانە. یەکێک لەو کێشانەی کە پارتی پێی هەزم ناکرێ ئەوەیە کە نایهەوێ دیمەنی بچوکی خۆی ببینێت و خۆی گەورە نیشان ئەدات. ئەگەر دەهەکی لە دەرخەی، پارتی بە پێی

ئیستیحقاقی هەڵبژاردن لە هیچ پارێزگایەکی کوردستاندا زۆرینە پێکناهێنێ. پارتی ئێستا شەنگال و ئێزیدییەکانی لەژێردەستدا دەرهێنراوە کە پێشتر مۆنۆپۆڵی کردبو و بەتەنیا ژمارەیەک پارلمانتاری لەوێوە دەناردنە بەغدا. ئەو ناچەیە ئێستا لەژێر دەستی PKK دایەو، ئەو لایەنە زۆربەی زۆری ئێزیدیە تووڕەکانی لە ئاستی سەربازی، سیاسی و ئیداریدا ڕێکخستوە. ئەگەرچی هەواڵەکان زیاتر سەرنجمان دەدەنە سەر ناکۆکی نێوان PDK و PKK لە ڕۆژئاوا، بەڵام بە بڕوای من چەقی ناکۆکیەکە لە شەنگالە. ڕۆژئاوا بۆ تورکیا گرینگە و تورکیا خاڵی لاوازی پارتی و حەساسیەتی ئەو لایەنە بە شەنگال ئەزانێت و لە ڕۆژئاوا بە مەبەستەکانی بەکاری دێنێ، ئەگەرنا ئێستا پارتی بۆی دەرکەوتوە کە بە ٣ هەزار چەکدرای موچەخۆری ڕۆژئاوا و مەدیا پێترۆڵیەکانی ناتوانە، جێ بە PYD لەق بکات.
پارتی لە بادینان، ڕۆژئاوا و شەنگال لەلایەن PKK ەوە تەنگاو کراوە. لە ئاستی عێراقدا پارتی بە دەرکردنی هۆشیارزێباری و ئەو بڕیارەی بودجەی پارلمان کە تایبەتە بە نەوت و ووزە لە ژێردەستی پارتی دەردەنێ، تەڵاق دراوە. پارتی ویستی لە ڕێگای زەقکردنەوەی ناوەندی بڕیار زەربەک لە هاوپەیمانی گۆڕان – یەکێتی بدات، بەڵام گۆڕان و یەکێتی لە پارلمانی عێراق بەو شێوەیە وەڵامیان دایەوە. ئیتر پارتی چی ماوە بیکات؟؟؟
ڕاستیەکی تاڵ هەیە ئەبێ بیڵێین ئەویش: هەمومان پاشخانی پارتی ئەزانین. ئەو ڕێکخراوە ئامادە نیە ببێتە ئۆپۆزیسیۆن و نایهەوێ ئاستی ڕاستەقینەی خۆی ببینێ. تورکیای ئەردۆغان کە هەمان کێشەی پارتی هەیە و نەک بەتەنیا لە ڕووی سیاسی، بەڵکو لە ڕوانگەکانی، ئەدەلۆژی “کۆنسەرڤاتیڤ” سیاسی، ئابووری، کۆمەڵایەتی و ئەخلاقیەوە زۆر لەی نزیکە و تورکیا بەرەو سەرەمەرگ ئەبات، لە کەمینێک دایە و چاوەڕێ ئەکات ئەوڕۆ و سبەی بارزانی بکەوێتە ناو ئەو داوەی کە بۆی داناوەتەوە ئەویش بێگومان شەڕی ناوخۆییە لە ڕۆژئاوا و بادینان کە لە دواییدا سوپای تورکیاش بەشداری تێدا دەکات.

ڕاستینەی دووەم: سەرجەم هێزەکانی ڕکەبەر یان بەرانبەرەکانی پارتی جگە لە چەند مناوەڕەو گۆمەیەکی سیاسی، پڕۆژەیەکی تریان نیە بۆ ئەوەی ئەگەر هاتو پارتی سوربو لەسەر کەلەڕەقیەکانی خۆی، جگە لە “یان دەستەوەستان و تەسلیمی سیاسی لە ژێرناوی سازان یانیش شەڕ” ئەلتەرناتیڤێکی دیکە بدۆزنەوە. باشووری کوردستان پێویستی بە شۆڕشێکە دژ بە سیستەمی کوردایەتی سیاسی کە لە لایەن مەلا مستەفای بارزانی و کوڕەکانیەوە نەخشەی بۆ کێشراوە و ئۆپۆزیسیۆن و

دوژمنەکانیشیان بەتەواوی لەو کولتورە ڕزگاریان نەبوە. ئێستا حاڵی حازر ئەو شەڕەشگەڕەیە نە لەلای حیزبە سیاسیەکانی ڕکەبەری پارتی و نە لەلایەن خەڵکەوە لە غیاب غیابترە، بۆیە باشترە بیر لە چارەسەریەکی دیکە بکەنەوە و لە ڕۆژێکی وا سەختدا کە تورکیا لەسەر پەلاپیتکەیە بۆ هاتنە ناوەوەی خاکی باشوور و چاوەڕێی دوابڕیاری پارتیە، هەموویان بەیەک جار و لەیەک بەرەوە تەنگاوی نەکەن.
بەگومان تۆپەکە جارێکی دیکە دەکەوێتەوە ساحەی پارتی و یەکێتی. ئایا پارتی چ یاریەکی نوێ لەگەڵ یەکێتی دەستپێدەکات بۆ ئەوەی هەر هیچ نەبێ، ئەو بڕیارەی پارلمانی عێراق نەکەوێتە واری جێبەجێکردنەوە، نەفەسێکی کورت هەڵکێشێ و نەوتەکەی لەژێر پێ دەرنەهێنن؟ ئایا هەڵوێستی یەکێتی تا چەند جدی دەبێ و تا چەند دەچێتە ژێر باری پارتی؟
پێمان خۆشبێ یان ناخۆش، دوای ڕزگارکردنی موسڵ و نەمانی داعش لە عێراقدا، ناکۆکیە شاراوەکان لە نێوان هێزە عێراقیەکان خۆیان و هێزە کوردیەکان خۆیان، زیاتر دەتەقنەوە. لەو ڕەوشەدا بۆ ئەوەی پارتی لەو ئەزمەیە ڕزگار بکرێ لە لایەک، شەڕەشی ڕۆژئاوا نەفەسێک بکێشێ لە لایەکی دیکە و ڕێگا لە دەستێوەردانی تورکیا بگیرێ، باشترە دەستپێشخەریەکی نوێ پێشبخرێ بەڵام جیاواز لە کۆبونەوە بۆ ئەنجامەکانی لایەنەکان کە پیاوەکانی پلە ٦ و ٧ تێیدا بەشدار دەبن و کات بەفیڕۆ دەدەن و دوایی بەبێ ئەنجام دەردەکەونە سەر شاشەی تەلەفزیۆنەکان. من ئەو پێشنیارانەی خوارەوە بە گونجاو دەزانم بۆ ئەو قۆناغە ناسکە:

– کێشەکانی شەنگال:
PKK قوربانیەکی زۆری داوە بۆ شەنگال و ڕۆڵی ئەو بۆ ڕزگارکردنی دەیان هەزار ئێزیدی و دوایی ڕزگارکردنی شەنگال هەرگیز لەبیر ناکرێ، بەڵام لە ئێستادا هێزێک بەناوی پارتی کرێکارانی کوردستان یان ڕاستەوخۆ لە ژێر سێبەری ئەوانەدا لەوێ، لەوانەیە لە لایەن تورکیاوە خراپ بەکار بهێندرێ و مانەوەی ئەو هێزە لەوێ، جگە لە تورکیا پارتی ناڕەحەت ئەکات و ئەیخاتە ناو داوی ئەنکەرە. بۆیە لە ڕێگای دیالۆگ ئەکرێ لایەنەکان بە نێوبژیوانی لایەنی سێیەم کە ئەکرێ حکومەتی عێراق و لایەنە سیاسیەکانی باشوور و ئێزیدیەکان خۆیان بن، پڕۆتۆکۆلێک ئیمزا بکەن، تاکو دوای نەمانی داعش لەناوچەکە هیچ هێزێکی سەربازی “هێزەکانی PKK و پێشمەرگەکانی PDK” لەوێ نەمێنن. ئەکرێ لە ڕێگای ڕێفراندۆمێکەوە دەرفەت بۆ ئێزیدیەکان بدرێ، خۆیان ئیدارەیەکی هەرێمی سازبکەن و چارەنوسی خۆیان بۆ داهاتو دیاری بکەن.

– کێشەی سەرۆکی هەرێم:
ئەو یەکە کێشەی بنچینەیی و گرێکوێرەی نێوان لایەنەکانە. سەرۆکی پارتی مەسعود بارزانی لەو دوایيانەدا پەیامێکی ڕاگەیاند کە ئەو ئامادەیە بەشێوەیەک لە شێوەکان کێشەی سەرۆکی هەرێم چارەسەر بکات. ئەکرێ لایەنەکان لەسەر ئەو پەیامە کار بکەن و داوا لە بارزانی بکەن زیاتر نیازەکانی ڕوون بکاتەوە، دەکرێ بۆ ئەو مەبەستە دیالۆگ و کۆبونەوەکانی پارلمان بە بەشداری سەرۆکی پارلمان دەستپێبکەنەوە بەبێ ئەوەی لایەنەکان پەنا بۆ ئیستیفزازکردن ببەن.

– کێشەکانی ڕۆژئاوا:
دوای شەنگال کێشەیەکی هەرە گەورە لەنێوان PKK و PDK لەسەر ئەو بەشەی کوردستانە. چەند ساڵێک لەسەر ئەو کێشەیە و چەند کێشەیەکی تەکنیکی دیکە کۆنگرەی نەتەوەیی بێ ئەنجام بو. بەکورتی ئەگەر ENSK بە زەقی لە سێبەری پارتی دیموکراتی کوردستان و حکومەتی تورکیا سیاسەت نەکات، هیچ بیانویەک بۆ ئیدارەی ڕۆژئاوا نامێنێ ڕێگا لە کارەکانیان بگرێ و خەڵکیش ئەو یەکەیان لێ قەبوڵ ناکات. باشتر وایە ENSK واز لە گوتاری ڕەدکردنەوەی ئیدارەی ڕۆژئاوا بێنێت، واقیعەکە قەبوڵ بکات و وەک ئۆپۆزیسیۆن بەشداری لە شۆڕشدا بکات و ئەو یەکە بە یاسایی بکرێ.

– کێشەی نەوت و ئابووری:
نەخشەی نەوتی حکومەتی نێچیرڤان بارزانی گەورەترین کێشەی ئابووری و سیاسی بۆ هەرێمی کوردستان دروست کردوە کە وابزانم زۆربەی زۆری پارتیەکانیش دانی پێدا ئەنێن. پارتی ئەبێ واز لە سیاسەتی نەوتی ئێستای بهێنێت. ئەو دەستپێشخەریەی پارلمانی عێراق کارێکی واقعیە و جگە لەوە ڕێگـایەکی دیکـەمـان نیە. کـورد لە جیـاتی ئەوەی نەوت بکاتە کێشەیەک، دەبێ کاربکات بۆ دیموکراتیزەکردنی سیاسەتی نەوت لە تەواوی عێراقدا بۆ هەموو پێکهاتەکان.
بێگومان ئەو دەستپێشخەریە یان ئەو پڕۆژەیە نابێ یەکەم جار لە لایەن پیاوەکانی دەستی ٦ و ٧ گفتوگۆ بکرێ، بەڵکو دەبێ کەسانی هەری سەرەوە و بڕیاربەدەست لەسەر یەک مێز کۆببنەوە و گفتوگۆی لەسەر بکەن. ئەگەر ئەو یەکە لەو ماوە کورتەدا ئەنجام نەدرێ، ئەوا دەبێ چاوەڕێی شەڕیکی دیکەی بەوەکالەت بکەین بۆ هێزە هەرێمیەکان کە لە ئەنجامدا، دەرفەتێکی سەد ساڵەمان لەدەست ئەچێ، بەڵام ئەوجارە لە سەر ئاستی تەواوی کوردستاندا.

---

http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/422919.aspx

https://rsf.org/en/news/syrian-conflict-leads-pdk-reprisals-against-pro-pkk-media

http://rudaw.net/sorani/kurdistan/0312201620?keyword=%D8%A6%D8%A7%DA%B5%D8%A7%DB%8C%20%DA%A9%D9%88%D8%B1%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86

http://rudaw.net/sorani/kurdistan/051220168?keyword=PKK

http://www.kurdpress.com/NSite/FullStory/News/?Id=65733#Title=
09%09%09%09%09%09%09%0A%مۆڵەتـــی ئەوە نـــادەین شەنگـــال بـبێتە
پێگەی 09%09%09%09%09%09%0A%PKK

http://www.asteranews.net/babat/2254

http://www.nrttv.com/Details.aspx?Jimare=55176